

==== Velja po pošti: ====
Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " " 28.—
za ostalo inozemstvo " " 35.—
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec " " " 2.—
V upravi prejema: mesečno " 1-70
==== Sobotni izdaja: ====
za celo leto 7.—
za Nemčijo celoletno " " 8.—
za ostalo inozemstvo " " 12.—

SLOVENEK

==== Inzerati: ====
Enostopna pettirvata (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " " " " 13 "
za trikrat " " " " 10 "
za večkrat primeren popust.
Poročna oznanila, zabavne, osmrtnice itd.:
enostopna pettirvata po 18 vin.
==== Poslano: ====
enostopna pettirvata po 30 vin.
Izhaja vsak dan, izvenemli ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopis se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račna
poštna hranilnica avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Zahvala.

Lepi dnevi našega slavlja so minuli.

Prisrčen je bil sprejem slovanskih gostov, nad vse veličastna v nedeljo manifestacija na Kongresnem trgu in javna telovadba, pomenljiva so bila posvetovanja raznih odsekov, krasni in navduševalni govori na slavnostnih zborovanjih. Vsej prireditvi pa je dalo še poseben pomen ogromno število udeležencev, ki jih smemo ceniti nad dvajset tisoč. Soglasna je bila sodba, da takega shoda še ni videla bela Ljubljana.

Zato nam je po končani slavnosti prijetna dolžnost, da se iskreno zahvalimo vsem, ki so pripomogli, da se je slovensko-hrvatski katoliški shod vršil v tolikem sijaju.

Zahvaljujemo se raznim krajevnim odborom, društvom in organizacijam, ki so budili zanimanje za shod in radovoljno prevzeli vse posle, ki so bili potrebni za njega pripravo.

Zahvaljujemo se vsem udeležencem, Poljakom, Čehom, Hrvatom in Slovencem, ki so se v tolikem številu odzvali našemu vabilu in iz daljnih krajev prihiteli praznovati naš narodni praznik, zlasti še mnogoterim svetnim in cerkvenim knezom in dostojanstvenikom, ki so s svojo navzočnostjo povelečevali naš shod.

Posebna zahvala gre tudi našemu ljubljanskemu prebivalstvu, ki se ni dalo strahovati od nasprotnega časopisja, temveč v veliki večini okrasilo svoje hiše z zastavami, našim gostom pripravilo prisrčen sprejem, jih sprejelo s prijazno gostoljubnostjo in tako rešilo pred svetom čast in ugled naše bele Ljubljane. Prisrčna hvala tudi deželni zvezi za tujski promet za odlično pomoč, čč. mm. uršulinkam, ki so same tako krasno okrasile pročelje svoje cerkve.

Hvala vsem govornikom in poročevalcem, ki so zastavili svojo vednost in zmoglost v prospeh naših idealnih ciljev. Njihova marljivost in vnaša sta nam najboljšo poročstvo, da naš katoliški shod ni bil le dnevna manifestacija, temveč bode v prihodnosti rodil mnogo lepih sadov.

Hvala slednjič vsem pevskim društvom in godbam, ki so našim gostom pripravile mnogo prijetnih ur, vsem našim marljivim in požrtvovalnim ženam in dekletom, ki so se radovoljno postavile v službo pripravljalnega odbora in dobre stvari, vsem rediteljem in ognjegascem, ki so skrbeli za vzorni red.

Velikanski, sijajno uspeli katoliški shod je najlepše plačilo za ves naš trud in napor.

V Ljubljani, dne 30. avgusta 1913.

Za pripravljalni odbor:

Dr. Josip Gruden,
predsednik.

Fran Povše,
podpredsednik.

Ivan Štefe,
tajnik.

Anton Sušnik,
blagajnik.

LISTEK.

A. P. Čehov:

Pretvarjalci.
Humoreska.

Pavel Savo Bakuškin.

Generalinja Marfa Petrovna Pečonkina, ki zdravi že nad deset let svoje bližnjake po pravih homeopatijskih, sedi neki terek v majniku v svoji sobi in vzprejema bolnike. Pred njo stoji na mizi mala homeopatijska domača lekarna, poleg te leži receptna knjiga in računi homeopatijske lekarne. Po stenah visi v zlatih okvirjih pod steklom nekaj pisem nekega po mnenju Marfe Petrovne zelo znamenitega, visokočislana Peterburškega homeopata; ravno tam visi slika nekega duhovnika, očeta Aristarha, katerega se ima generalinja zahvaliti za svojo rešitev: to se pravi za vrnitev od pogubne alopatiske in za spoznanje resnice. V prednji sobi sede čakajoči bolniki, skoraj sami kmetje. Izjemoma dva ali tri so vsi bos, ker je zapovedala generalinja, pustiti slabodiseče škornc na dvorišču.

Marfa Petrovna je vzprejela že deset ljudi in kliče sedaj enajstega v sobo: »Gavrila Gruzdi!«

Vrata se odpro; toda v sprejemnico ne stopi Gavrila Gruzdi, temveč Samuhrišin, obubožan vlastelin iz sosesčine, majhen, star možiček s precej zaklopljenimi očmi; svojo čepico, pri plemenitah običajnega fasona, nosi pod pazduho, svojo palico postavi v kot, se približa generalinji in se spusti, ne da bi kaj rekel, pred njo na kolena.

»Kaj počenjate! Kaj počenjate, Kusma Kusmič!« zakliče prestrašeno generalinja, ki je postala popolnoma rdeča. »Za božjo voljo!«

»Dokler bom živl, ne ustanem!« odrvne Samuhrišin, prime njeno roko in jo položi na svoje ustnice. »Vsi ljudje naj vidijo, kako vpogibam svoje koleno pred Vami, Vi, naš angel varih, Vi dobrotnica človeštva! Naj gledajo! Pred dobrotno vilo, ki mi je dala zopet življenje, mi pokazala pravo pot in razsvetlila mene modrujočega dvomljivca, bi ne ležal samo na kolenih, skozi ogenj bi šel za njo! O ti naša čudodelna zdravnica, ti mati sirot in vdov! Čisto zdrav sem! Od smrti sem vstal! O, prava čarovnica ste Vi!«

»Me... me zelo veseli...« mrmra generalinja, zardela od veselja. »Prav

všeč in ljubo mi je, slišati to... Prosim, sedite! Pa ste bili zadnji terek vendar tako bolni!«

»In kako hudo, kako hudo! Ze spomin na to me obhaja z grozo!« odgovori Samuhrišin, sedši na stol. »Po vseh delih telesa in udih sem imel revmatizem. Osem let sem se mučil; pokoja že poznal nisem več, ne podnevu ne ponoči, dobrotnica moja! Dal sem se lečiti mnogim zdravnikom in sem se peljal v Kazan k profesorjem; vsakovrstne blatne kopeli sem uporabljal in vrelce sem pil, in česa pa še vsega drugega nisem prestal! Vse svoje premoženje sem zapravil pri tem zdravljenju, cenjena lepa gospa! Ti zdravniki me niso storili nič boljšega, še poslabšali so mi bolezen. Vgnali so mi bolezen v notranjost; vgnali so jo noter, da, to so jo; da bi jo pa odgnali, tega ne zmore njihova veda. Edino, kar hočejo, je, pobrati človeku denar, roparska druhal; toda blagor človeštva, ta jim da malo skrbi. Pa ti zapišejo kak mikstumpikstum; pa požri to potem človek. Morilci so, da jih prav imenujem. Brez Vas, našega dobrega angela, bi ležal jaz sedaj na pokopališču. Prišel sem terek zadnji terek od Vas domov in sem si ogledal kroglice iz štupe, ki ste mi jih dali, ba sem si mislil:

No, kaj naj to pomeni? Bodo mogla ta komaj vidna zrnca ozdraviti mojo stransko, zastarelo bolezen? Tako sem si mislil malovernik in se smehljaj; toda kakor hitro sem použil le prvo kroglico — takojšen uspeh! Kakor da ne bi bil nikdar bolan; bolečina pa kakor da bi jo spihnil! Moja žena me je gledala široko razprtini očmi in kar ni mogla verjeti. »Kaj si res ti, Kusma?« je dejala. »I seveda!« sem odgovoril, in pokleknila sva oba pred sveto podobo in molila za svojega angela: »Pošlji ji, o Bog, vse dobro, kar te prosimo za njo!«

Samuhrišin si otare z rokavom oči, vstane s svojega stola in namerava, pasti zopet na kolena; toda generalinja mu zabrani to in ga pripravi do tega, da se vsede zopet.

»Ne, meni se nimate zahvaliti!« reče rdeča od razburjenja in upre svoje vzhičene poglede v sliko očeta Aristarha. »Ne meni. Jaz sem tu samo podrejeno orodje... Resnično, čudež! Zastarel, osemleten revmatizem ozdravljen s samo eno kroglico štupe »scrophulosuma!«

Bili ste tako dobri, da ste mi dali tri kroglice štupe. Od teh eno sem vzel opoldne — hipen učinek! Drugo zvečer in tretjo drugi dan, — in če bi bil

Ljubljanska gostoljubnost ob katoliškem shodu.

Hrvatsko-slovenski katoliški shod je privabil v Ljubljano toliko gostov kot jih ni bilo še nikdar, odkar Ljubljana stoji: Poleg Slovencev Hrvati, Čehi, Poljaki. Vsi so prišli iz ljubezni do naše domovine, iz idealnih nagibov, polni najblažjih čutil in oduševljenja za slovenski rod.

In Ljubljana jih je dobro sprejela. To se mora po pravici priznati. Ogromna večina ljubljanskega prebivalstva — lahko rečemo da desetink — je kazala prijazno lice in je prisrčno pozdravljala došle množice. Bila je iskrena, neprisiljena prijaznost. Radovali so se ljudje, da vidijo toliko pristnega, ljudskega življenja, pestro sliko — nedavno že skoraj pozabljenih — ljubkih narodnih noš, toliko ljubih odličnih tujih gostov. Cela Ljubljana je uživala te dneve, zlasti pa seveda veličastne slike nedeljskih manifestacij, o kojih je bila le ena sodba: Takega Ljubljana še ni videla — in ne bo več,« so pristavljali pesimisti, ki so bili kar očarani. — Velika večina ljubljanskih hiš je bila v zastavah.

Tem žalostneje je, da se je našla mala grupa ljudi v Ljubljani, ki je hotela za vsako ceno motiti veličastno slavlje cele Ljubljane in osramotiti gostoljubnost in dostojnost našega mesta. Ne govorimo več o breztaškim sklepu izvršnega odbora liberalne stranke. Saj so ta sklep prezirali vsi liberalci od voditelja doli do zadnjega pristaša. V mislih imamo skrajno surovo, teroristično pismo »Slov. Naroda« in drugih liberalnih listov, ki so hoteli s surovim pritiskom preprečiti razobežanje zastav na liberalnih hišah. To se jim je posrečilo le deloma. Velik del liberalcev se je uprl terorizmu revolveržurnalisti in se je ravnal po svoji lastni volji in po svojem okusu. Tu se je pokazala prvič v Ljubljani samostojnost in samozavest napram žurnalistiki, ki po deželni itak nima že zdavna noberega upliva več. Neokrašene so bile le hiše nekaterih liberalcev, ki naj se o razlogih med seboj pomenijo. Vsekako tvorijo neznatno manjšino ljubljane. Neokrašena so bila nadalje mestna poslopja, kar ni v čast Ljubljani. Baš mestna uprava je bila v prvi vrsti dolžna, počastiti goste, ki so dali našem mestu sijaj in zaslužek. To je hud pregrešek gospode, ki gospodarji na magistratu. Posledice ne morejo izostati.

Se hujše pa je, kar je uganjala neka grupa demonstrantov, ki so na neki točki mesta psovali udeležence slavnostnega sprevoda, in sicer v znamenju sokolstva. To je bilo v veliko sramoto celega mesta, dežele in naroda. Tudi te posledice ne morejo izostati.

Gostoljubnost je sveta dolžnost, ki se ne krši nekaznovano.

Stvar celega dostojnega, pravega meščanstva je, odločno upreti se proti maniram, ki naše mesto kompromitirajo pred celim svetom. Mi nismo mesto divjakov in surovežev — mi smo gostoljubno mesto, ki z veseljem sprejememo goste in jim dajemo čast. Kdor krši to načelo, ni prijatelj našega mesta in našega naroda. Treba se ravnati po tem.

Odkritje nagrobnega spomenika Antona Medveda v Kamniku.

Kaj primerno je izbral pripravljalni odbor za odkritje nagrobnega spomenika pesniku Antonu Medvedu čas, dan po slavnostnem katoliškem shodu. Zakaj Medved je bil naš, in s tem, da smo proslavili njegov spomin ravno ob času katoliškega shoda, smo povedali celi slovenski javnosti, da znamo in vemo ceniti zasluge naših velikih mož.

Slavnost je bila impozantna. Nihče ni take pričakoval. 500 ljudi na pokopališču, od teh kakih 200 došlo iz Ljubljane, to govori dovolj. Ves Kamnik brez razlike strank je bil odel v zastave. Kamnik je pač pokazal, da vé, kaj hrani v svoji domači grudi. Pri vходу v mesto sta bila postavljena dva visoka, bela, krasna, z bršljinom ozaljšana oveliska z napisom: »Iskreno pozdravljeni!« Pozdravil je prišlece v imenu mesta župan g. dr. Dereani in načelnik Orlov. Otdot so se podali gostje v cerkev na pokopališču, kjer je celebriral g. deželni poslanec dekan Lavrenčič ob asistenci slovesen rekvijem. V sredi cerkve je stal lep katafalk. Po dokončanem cerkvenem opravilu je zapel mešani zbor »Nad zvezdami«. — Na pokopališču smo zapazili med slavnostnimi gosti zastopstvo »Dom in Sveta«, »Slovenske Straže«; dr. Ilesič je zastopal »Slov. Matico«, univ. prof. iz Zagreba dvornega svetnika Markoviča, višjega sodnega svetnika dr. Klavdvo, dvornega svetnika Polca, superiorja Rihtariča, komisarja dr. Žuzka, sodnega svetnika Regallija, zastopstvo mestne občine, deputacijo akad. slov.

katoliškega dijaštva, Slomškovo zvezo, delni odbor je zastopal dr. Pegan, poslanca dr. Gregoriča, pisatelje Hribar-Korinskega, svetnika Detelo, Leo Fatur, Fr. Ks. Finžgarja, Izidor Cankarja, dr. Opek in druge.

Prvi govornik prof. Grafenauer je podal sliko o pesnikovem življenju in pomenu z literarno-historičnega vidika. Pod vzhodno Kalvarijo, kamor je v življenju Medved vedno hodil, kjer je pokopana njegova mati, kjer je sam rojen in je našel zadnji počitek, smo se zbrali danes v proslavo njegovega imena. Pot njegovega življenja je bila hoja po Kalvariji. Našel je vse službene kraje blagopokojnega, omenil Medvedovo željo, da bi šel v Rim študirat filozofijo, kar se mu je pa izjavilo, povedal o njegovem boju med življenjem in ideali, orisal njegovo dolgoletno bolezen in zadnji njegov odhod na Turjaku, ki je pa, žal, kmalu minul. Medved je bil človek v vsem in vsakem. Ni bil nezmožljiv, zakaj bil je samo človek. Kot pesnik in pisatelj pa ima svoje karakteristične poteze. Bil je lirik in dramatik. Začel je delovati v prehodni dobi, ko so stari izgubljali moč in se je rodila »Dom in Svet«. Razvoj »Dom in Sveta« je Medvedov razvoj. Glede literarne tradicije stoji na ramah Cimpermana in Levstika, klen je v formi in globok v mislih. Nobene besede ni v njegovih delih, ki bi ne bila preudarjena in dozorela. Trenotka Medved ni poznal. Vse je pogledal. Vedno je prihajal tja, kamor pridejo vsi veliki duhovi naposled, tudi v dnevih največje razdvojenosti, do — vanitas vanitatis vanitas. Kot dramatik je velik v »Kacijanaru« in »Za pravdo in srce«, v modernih veseligradah je bil manj srečen. Medved je naš najgloblji pesnik filozofije. Smrt ga je pobrala iz srede dela. Objela ga je smrt kot tolažnica, in v resnici se mu je zdelo smrt že v življenju rešiteljica, ki ga popelje iz greha in zmogeter iz trpljenja in sovraštva v boljši svet. Končal je s pesnikovimi besedami:

Bog, ki vsako delo plača verno,
plačaj mu ljubezen neizmerno.

Zavesa se je odgrnila. Lep je nagroben spomenik, delo Peruzzijsa. Več o njem in njegovih umetnostni vrednosti poroča »Dom in Svet«. Na grob so položili veliko lipo s trakom pripravljani odbor, vence mestna občina Kamnik, Slomškova zveza, šopke rodbina svetnik Detelova, Lea Fatur.

Kot drugi slavoslojni govornik je govoril Zorjan g. Lovrenčič. Njegov dokaj dolgi, v pesniški vzhičenosti koncipirani in v mladeniškem zanosu govorjeni govor priobči v celoti »Mentor«. Tu zadostuj, da je govornik slavil Medveda kot pesnika vere, upanja in ljubezni in da je oprl svoje besede na bogate izreke Medvedove. Končal je: Zasnul je v večni sen — pesem njegova je ostala in bo živela, ker je pesem človeškega srca, ki veruje, upa in ljubi.

Pisatelj Fr. Ks. Finžgar se zahvali nato kot tajnik pripravljalega odbora vsem in vsakemu kar najjiskreneje. Vesel je in ponosen, da je prihitelo toliko častilcev na pesnikov grob — brez vsake reklame. In to je v današnjih časih mnogo, mnogo. Velik zbor se nas je zbral v to tiho proslavo. In ta zbor je storil to sam, brez priglanjanja, edinele iz ljubezni do pokojnika. Pesniku na čast smo tukaj zbrani brez vpitja

in reklame, pesniku, ki ga bodo zamenci čez 100 let najbrž še bolj častili kot mi. Zbor take družbe je temeljni kamen našega naroda. Zakaj nas je prignalo srce in taka dejanja so velika in božji blagoslov je v njih. Prižgimo v naših srcih, ki plamte ljubezni do mrtvega, luči. Te luči je zanetil Bog in ljubezen do slovenskega naroda, s telesom se poslovimo od Medveda. Duh naš pa ostane večno pri njem. Slava mu.

Predsednik pripravljalega odbora g. prelat Kalan izroči spomenik v varstvo mestni občini in se zahvali za gostoljubni sprejem, nakar poudarja župan g. dr. Dereani, da bo mesto Kamnik čuvalo nad Medvedovim grobom kot nad biserom, zakaj s tem, da bo pesnika častilo, bo častilo samega sebe.

Pevski moški zbor izobraž. društva »Kamnik« je zapel žalostinko »Usliši nas Gospodi! — Razšli smo se s tugo v srcu in obenem veseli nad dejstvom, da Slovenci znajo ceniti svoje velikane.

V glavni cerkvi so kolavdirali nove orgle na dva manuala, delo Milavca. Občudovali smo krasno razsvetljen velik oltar. Skupni obed smo imeli pri Kristofu. Po kosilu pa smo šli v restavracijo h Kendi, kjer nam je sviral kamniški salonski orkester pod vodstvom g. Heybala. Tu se je vrstila napitnica za napitnico. Poslanec dekan Lavrenčič je napil gostom in bratom Hrvatom, nakar se mu je zahvalil župnik Luger iz Splita. Peveci so zapeli »Lepo našo domovino«. Nato se je prebrala lepa Hribarjeva pesem, ki jo je nalašč za ta dan spesnil pesnik »Popevčič milemu narodu«. Hribar je napil vrlim Kamničanom in se jim zahvalil za lep sprejem. Svetnik Detela nazdravi Finžgarju kot najbolj intimnemu prijatelju Medveda, ki ni skrbel zanj samo v življenju, ampak ki ga je spremljal tudi stran groba in ki mu gre v prvi vrsti zasluga, da praznujemo današnje slavlje. V zahvalnem govoru poudarja Finžgar ljubezen do pravice. Ideja in ideal zahtevata od nas žrtev in samozatajevanja. Deset takih mož bi lahko prerodilo slovensko domovino. Župnik Čebašek napije akademikom in Slomškovi Zvezi. Nato se je sprožila misel, da se postavi Medvedu v mestu Kamnik na Glavnem trgu skromen, a umetniški spomenik in da se prične v to svrhu nabirati prispevke. Ta ideja je bila sprejeta z živahnim odobravanjem.

Ko nas je vlak ob 5. uri popeljal v Ljubljano, smo bili vsi ene misli — brez šuma in hrupa, a zelo resno in častljivo smo proslavili spomin enega naših najboljših mož.

H katoliškemu shodu.

Zborovanja slovenskih odsekov.

ODSEK ZA KARITATIVNO DELO.

Zboroval je v torek celi dan v Rokodolskem Domu. Vodila sta ga dopoldne dekan Koblar iz Kranja, popoldne špiritual Stroj iz Ljubljane. Bil je številno obiskan. Zlasti mnogo je bilo ženstva, članic raznih naših karitativnih organizacij. Odsek so počastili s svojo navzočnostjo metropolit ilirski ekscelenca dr. Sedej, škof tržaški dr. Karlin, škof Gijvoje iz Splita, kanonik Slavec iz Trsta in cesarski svetnik Röger iz Ljubljane. Posvetovanja tega odseka so bila gotovo izmed najvažnejših na katoliškem

shodu. Ali je dobiti širše polje delovanja od onega, ki se odpira ravno krščanski ljubezni do reveža — sotrpina? Torkovemu dnevu je vtisnil ta odsek markantni pečat. Tudi cerkveni govor škofa dr. Karlina ob 7. uri zjutraj v stolnici je bil posvečen karitativnemu delu.

Nekak uvod vsem razpravam tega odseka je tvorila razprava

dr. Božiča:

Vincencijeve in Elizabetne konference.

Kat. shodi so mejniki vsega našega kulturnega gibanja. Na njih se legitimirajo že obstoječa stremjenja in dobe impulza nova. Karitativno delo tvori prvič na tem shodu predmet obširnemu in vsestranskemu posvetovanju. Je pa silne važnosti, ker se dotika enega najtežjih problemov vseh vekov, problema zla. Odrešenikov prihod je rešil ta problem. V zlu in trpljenju se človeška duša čisti, da stopi enkrat čista pred obličje svojega Stvarnika. Kdor karitativno dela, lajša na eni strani bedo človeštva, na drugi posvečuje svojo dušo z milostjo božjo. Toda karitativno delo mora lajšati le resnično zlo. Kdor dá podporo nepotrebnemu, daje na eni strani potuho lenobi, na drugi odtegne podporo resnično potrebnemu. Delo usmiljenja je treba organizirati, in sicer tako, da stopi podpornik v neposreden stik s podpirancem, da vé, ali deli od svoje mize resnično potrebnemu. Ravno ta namen imajo Vincencijeve in Elizabetne konference. To delo je potrebno. Velikih socialnih problemov naše dobe — na eni strani velikansko kopičenje kapitala, na drugi revščina — ne bo rešila kruta sila, ampak jih more le pravičnost in bratska ljubezen na temelju krščanskih načel. Edino po tej poti bo prišel človek zopet do veljave, ki mu gre in ki se dandanašnji preveč pozablja. V revežu prevečkrat ne vidimo trpečega človeka, ampak političnega ali slojnega nasprotnika. Dela krščanske dobrotelosti izvršujemo iz poštvalnosti in ljubezni do Odrešenika. Našo dobrotelost treba plemeniti. K temu delu je treba pritegniti predvsem odraslo mladino, zlasti izobraženstvo. Kršč. dobrotelost po načelih nepozabnega Ozanama je izvrstna šola za vzgojo značajne mladine. Usmiljenje je velikanska sila. Ljubezen do bližnjega je že enkrat premagala svet. Po usmiljenju bo krščanstvo našlo pot tudi do trdih src dandanašnjega sveta in premagalo tudi novodobno poganstvo.

V debati se strinja dekan Koblar z referentom glede pomena dobrotelosti v načelnem boju z nasprotniki. V Ameriki naši nasprotniki priklenejo ljudi naše ravno z različnimi podpornimi društvi. Da bi se misel Vincencijevih družb bolj zanesla med ljudstvo, priporoča večkratne novice v dnevem časopisju. Večje dohodke naj bi dobivale družbe s puščicami sv. Antona. Župnik Potočkar iz Tržiča priporoča popularizacijo Vincencijevih družb potom naših organizacij. Če bodo zvedeli ljudje, kakšne plemenite namene imajo te družbe, jih bodo tudi v večji meri podpirali. Misijonar dr. Nastran označi kot največje škodljivce revežev v Ljubljani ljudi, ki sami beračijo od hiše do hiše in dobe veliko več kot potrebujejo, dočim mnogi, ki niso tako nesramni in res potrebni, stradajo. Nujno pozivlje odbore ljubljanskih Vincencijevih družb, da ukre-

nejo proti temu izrabljanju dobrih src kaj primernega in raznim znanim dobrotnikom pojasne razmere.

Sprejme se

resolucija:

Ob stoletnici rojstva plemenitega Friderika Ozanama, ustanovitelja društva sv. Vincenca Pavlanskega, slov.-hrv. kat. shod hvaležno priznava nešteta dela krščanskega usmiljenja, ki jih je izvršila ta organizacija v pomoč revnih družin, potrebo bolnikov in varstvo osirotele ali zanemarijene mladine v slovenskih deželah.

Katoliški shod nujno priporoča, da se osnujejo Vincencijeve konference za može ne le po mestih in trgih, ampak tudi po drugih večjih župnijah, kjer je delavsko prebivalstvo, ali žalostne gospodarske razmere nujno zahtevajo socialno pomoč. Krščanske može in mladeniče pa poziva katoliški shod, da se udeležujejo Vincencijevega dela, ki je zlasti mlademu naraščaju dobra šola za socialno delovanje.

Vzporedno z Vincencijevimi konferencami morejo delovati konference sv. Elizabete za žene in dekleta na obsežnem polju krščanskega usmiljenja.

Sledi posvetovanje o vprašanju

varstva otrok.

Poroča predsednik Vincencijevih družb kanonik

dr. Gruden.

Gre za varstvo otrok, t. j. mladine, ki še ni odrasla šoli. Je to ena izmed panog ljudske vzgoje, ki zasluži našo največjo pozornost. Mladina je naša prihodnost. Kakršna mladina, taka bodočnost našega naroda. Nevarnosti, ki jim je dandanašnji izpostavljena, da se npravno pokvari, so velike; to dokazuje najbolj kriminalna statistika. Skrb za mladino se mora posplošiti in postati zadeva, ki bo zanimala slehernega izmed nas. Urediti se mora tudi različno po krajevnih razmerah in seveda s čim manjšimi stroški. Vse te ustanove morajo stati na verskem temelju, ker je sicer vse delo brez prave podlage. Drugi narodi so že daleč pred nami. Zadnji čas smo jih začeli posnemati tudi mi. Pod okriljem Vincencijevih družb so se osnovali »Patronati za varstvo mladine«, ki skrbne na eni strani za vzgojo osirotelih otrok na ta način, da jih dajejo zasebnikom v rejo in tam nadzorujejo, na drugi strani zbirajo v dnevnih zavetiščih delavsko mladino. Ta zavetišča so se najboljše obnesla, ker se stik z družino ne pretrga in so taka zavetišča v primeri s popolnimi vzgojevališči jako cenena. Uspehi so se dosegli že veliki tudi v naši deželi. Vzdržujejo se s prostovoljnimi doneski. Agitaciji služi listič »Detoljub«.

V razgovoru opiše župnik o. Čam-pa delovanje otroškega zavetišča sv. Antona na Viču. Zgodovina tega zavetišča je najboljša priča, da more vsak tak zavod prospovati le na verski podlagi. Prvotno so se združile vse stranke: katoliška, liberalna in socialno-demokratska in hotelski skupaj ustanoviti dnevno zavetišče. A zadeva kar ni mogla priti v pravi tek. Šele, ko so se naši ljudje popolnoma odcepili in ustanovili svoj zavod, sedanje zavetišče sv. Antona, je akcija popolnoma uspela in ne vpliva ugodno samo na otroke, temveč tudi na starše. Kaplan Poddobek meni, da bi se dalo z »Detol-

ta čas začutil le najmanjšo bolečino! Če bi bil samo še na kakšnem mestu telesa začutil kako zbadanje! In popolnoma sem se bil že pripravil na smrt in pisal sem svojemu sinu v Moskvo, da naj pride domov! Bog Vam je do-delil visoko modrost, da morete ozdraviti take bolezn! Sedaj morem hoditi čisto lahko in se počutim kakor v paradizu... Zadnji terek, ko sem bil pri Vas, sem še šepal; toda sedaj, če bi bilo treba, bi pa tekkel z zajcem za stavo. Še sto let bi lahko živel. Le eno je slabo: naša ubožnost. Sedaj sem zdrav; toda kaj mi pomaga zdravje, če pa nimam s čem živeti? Beda me je še vse bolj tlačila nego bolezen. Da navedem samo en primer: sedaj bi bil čas sejati oves, toda kako pa naj sejem, če nimam nič semena? Treba bi ga bilo najprvo kupiti; toda denar — saj ni nikak skrivenost, da nimamo nič denarja.

»Jaz Vam bom dala ovsu, Kusma Kusmič. Sedite, le sedite! Tako veselje ste mi napravili, tako radost, da se nimate Vi meni zahvaliti, ampak jaz Vam!»

»Vi ste naša mati! Da bi Bog stvaril samo take dobre, dobre ljudi! Kako visoka čuvstva radosti Vas morajo obhajati, mamica, če se vzrete na svoja dobra dela! Toda mi grešniki, če se mi ogledamo, ne najdemo ničesar, nad čemer bi se lahko veselili. Slabi, malo-

dušni, ničevi ljudje smo. Plebejci. Samo ime imamo plemenitaško; toda gmotno stojimo s kmeti v isti vrsti, celo še globlje. Živimo sicer v kamenitih hišah, toda to ni pravzaprav nič drugega nego pesek v oči; kajti streha prepušča dež! In mi nimamo nič denarja, da bi kupili deščice.

»Jaz Vam bom dala deščice, Kusma Kusmič.»

Samuhrišin si izprosi še eno kravo, potem priporočilno pismo za svojo hčer, ki jo namerava spraviti v neki vzgojevalni zavod. Globoko ganjen vsled radodarnosti generalinje začne v prekipevačem čuvstvu ihteti, kremži svoja usta in vzame svoj robc iz žepa. Generalinja vidi, kako pride začno z robcem majhen rdeč papir iz žepa in pade brez šuma na tla.

»Dokler živim, ne bom pozabil tega,« mrmra. »In svoje otroke in vnuke bom opominal, da ohranijo spomin na to... od roda do roda... Glejte, otroci, bom rekel, to je gospa, ki me je rešila smrti, to je gospa, ki...»

Generalinja spremlja svojega bolnika do vrat, pogleda na to očmi, »osenimi s solzami, za trenotek očeta Aristarha in spusti ljubeznjiv, pobožen pogled preko male domače lekarne, receptne knjige, računov in stola, na katerem je še ravnokar sedel človek, ki je bil po njej rešen smrti in njen pogled

obvisi na malem papirju, ki ga je izgubil bolnik. Generalinja digne papir s tal, ga razgrne in dobi v njem tri kroglice štupe, tiste štupe neoglice, ki jih je bila dala zadnji terek bolnemu Samuhrišinu.

»To so ravno iste,« reče popolnoma presenečena. »Celo papir je isti. Še razvil ga ni! Kaj pa je potemtakem zival? Pa ne da bi me bil ogoljufal?«

In prvič v vseh desetih letih svoje homeopatične prakse se je vzbudil v duši generalinje dvom. Poklicala je še druge bolnike in govorec z njimi o njihovih boleznih zapazi, kar je šlo prej neopaženo mimo njenih ušes. Vsi bolniki so ravnali, kakor da bi se bili domenili, enako: s prva jo slave in pove-ličujejejo radi čudežnega zdravljenja, so popolnoma vzhiceni nad njeno zdravniško modrostjo in grdiijo alopatične zdravnike; potem pa, ko postane vsled veseloga razburjenja rdeča, prehajajo k razlaganju svojih potreb. Eden prosi za košček polja, drugi za malo drv, tretji za dovoljenje, da bi lovil divjačino po njenih gozdovih itd. Zagleda se v široko, milosrdno obličje očeta Aristarha, ki ji je odprl nekoč resnico in druga nova resnica začne vznemirjati njeno dušo. Gnjusna, neprijetna resnica.

Ah da, človek je vendar prav prekanjeno bitje!

Pred, med in pu katoliškem shode.

Zadna seбота se spet nisama nič vidl. Ampak nekar na mislte, de sm se pulenu in de se m na lub zmeri pisat. Tud tega na smete mislt, de b m kdu sapa zaperu, kokr ja je nahterm leberalcecm katolišk shod, de še dihat nisa mogl in de sa jm mogl klerekaln dohtari prskoet na pumuč, de sa jh spet h seb spravl. U Iblan sm tud ustou in ja nism pupihu pred katoliškem shodam vn iz iblanskega zidouja, kokr sa naredil nahterm leberaln generali; ke sa prepustil soje navedne kuštrome sa-

Ijubom« veliko več doseči, ako bi bil za naročnike, ki zaenkrat se ne marajo pristopiti kot podporni člani, nekoliko cenejši. Stavi za izgled »Salezijanska poročila«, ki jih dobiva vsako zastoj. Profesorju L u k m a n u iz Maribora se zdi potrebno, da se zanese med ljudstvo umevanje za vsa ta prizadevanja. Na zgledih, vzeti iz življenja, naj se pokažejo ljudem nevarnosti, ki prete mladini, pojase vzroki in zlasti opozori na to, da je glavna hiba pomanjkanje verskega poduka. Praktične zglede nudi Milčinskijev spis v »Zabavni knjižnici« »Slov. Matice«: »Životopisi malopridnežev«. Dekan Koblar izrazi željo, da bi mladinska vzgojevališča, kakor so n. pr. salezijanski zavodi, svoje gojence poučevali tudi v kmetijskih poslih. Dozdaj nam niso dali niti enega hlapca. Patronati Vincencijevih družb so v tem oziru krenili na boljše pot. Otroke dajejo v rejto tudi na deželno.

Odsek sprejme

resolucijo:

Slov.-hrv. kat. shod z veseljem priznava splošno zanimanje, ki se zadnji čas pojavlja za vprašanje varstva otrok in pozdravlja tudi vladno akcijo, ki služi temu namenu.

Ker uči izkušnja, da morejo le organizacije, ki so osnovane na verskem temelju, pritegniti širše ljudske sloje k rešilnemu delu za versko in pravno ogroženo mladino, zato pozdravlja katoliški shod, da se je po zgledu nemškega »Seraphisches Liebeswerk« osnoval »Patronat Vincencijeve družbe za mladino«. Kat. shod želi, da se to koristno podjetje razširi po vseh slovenskih deželah in da se za posamezne kronovine osnujejo posebni odbori, ki naj stopijo v zvezo s centralo v Ljubljani in jo krepko podpirajo.

Vsakdanja izkušnja priča, da mnogi starši v hudem boju za vsakdanji kruh svojim otrokom čez dan ne morejo nakloniti tistega varstva in skrbi, ki je nujno potrebna. Poleg občin, ki so dolžne take naprave podpirati, naj se zavzamejo za take naprave Vincencijeve konference in druga dobrodelna ali izobraževalna društva, zlasti, ker utegnejo »Društveni ali ljudski domovi« čez dan dobro služiti temu namenu.

Za tem je poročal predsednik »Društva rokodelskih pomočnikov«

špiritual A. Stroj

o vprašanju:

Skrb za šoli odraslo mladino.

Tudi mladini, ki je že odrasla šoli, moramo posvečati svojo posebno pozornost. Tukaj gre za naraščaj v delavskem, obrtnem in trgovskem stanu. Doba od 14. do 18. leta je kakor za mladeniča tako za dekle zelo nevarna. Mladina v tej dobi ima še veliko otroškega mišljenja in vedenja, tako da se mora zanj skrbeti, sicer pade v roke zapeljivcem. Neizkušena mladina kaže toliko zaupanja, da je nasprotnikom jako lahko jo dobiti. Šoli odrasla mladi-

dina ne zna prostosti prav rabiti, nima vaje v tem, zato se ji mora pomagati. To pomoč imenujemo skrb za šoli odraslo mladino. Nasprotniki se živahno gibljejo in so na Nemškem organizirali že do 80.000 obrtnega in delavskega naraščaja. V Avstriji, kar se tiče vneme tudi ne zaostajajo. Naši kraji se vedno bolj industrializujejo. Število obrtne in delavske mladine raste. Sledila bo skozi življenje tistemu, ki se bo zanj prvi pobrigal.

V debati pripomni župnik o. Čampa, da naj fantje stopajo v uk le pri mojstvih, ki imajo pogum obvarovati jih pred terorizmom nasprotnikov. Prof. L u k m a n je istega mnenja in želi še, da dobé mladinski odbori tesen stik z društvi mojstrov. Sploh je treba tukaj vzajemnega dela starišev, katehetov, mladinskih odborov in mojstrov. V obmejnih krajih ne gre samo za to, ohraniti obrtni naraščaj veri, ampak tudi narodnosti. Župnik S k u b i c z Jesenic priporoča, da bi naša izobraževalna društva skušala pridobiti v večji meri mladino, ki je ne zajamejo orlovska in druge organizacije, in vprašuje, ali bi ne kazalo v ta namen preustrojiti izobraževalnih društev v podporna društva; sam idealizem vedno ne vleče; ljudje si žele včasih tudi materialnih dobrin. Ker je g. referent opozoril tudi na institucijo takozvanih »Jugendwehren«, izrazi ekscelencja nadškof goriški željo, da bi se te vrste organizacije za enkrat še ne oklenili; počakati treba, da se jasno pokaže njen smoter. Kanonik S l a v e c opozarja mladinske odbore in vse druge faktorje, ki jim je skrb mladine na srcu, da vedno in vedno zahtevajo strogo izpolnjevanje drž. šolskega zakona, ki v svojem § 1. zapoveduje, da bodi vzgoja otrok versko in moralno. Dr. S r e b r n i č priporoča posebni skrbi katehetov, župnikov in vseh, ki jim je sploh našega gibanja pri srcu, srednješolsko mladino izven šole. Sicer si dijaštvo samo zelo pomaga, ali vsega ne zmore. Visokošolci so predalec od domovine, srednješolci sami so pa še premalo razboriti. Nedoštaje jim tudi sredstev. Iz te mladine se rekrutira predvsem srednje uradništvo. In nikjer se ni liberalizem tako zelo razpasel kakor ravno v teh krajih. Tukaj moramo zastaviti svoje delo, ako hočemo razmere po naših trgih in mestih trajno izpremeniti. Dekan K o b l a r se posebno zavzema za ustanovitve posredovalnic za službe, ki so dozdaj še vse v zasebnih rokah. Nasvetuje tudi rubrike za male oglase v naših časnikih, kakor jih imajo nemški listi.

Sklenila se je

resolucija:

1. Katoliški shod priporoča, naj se v večjih mestih osnujejo mladinski odbori, ki naj vsestransko pospešujejo versko, moralno in socialno vzgojo šoli odrasle, delavske, obrtne in trgovske mladine; v manjših mestih in na deželi naj načelstva katoliških izobraževalnih društev prevzamejo njihov delokrog.

2. Katoliški shod pozivlja vse javne oblasti, kakor tudi vse starše, varuhe, mojstre in predstojnike, skrbeti

za to, da dobi ljudski šoli odrasla mladina zadosten strokovni pouk. Za mladino na deželi naj se ustanavljajo zimske kmetijske šole; posebna pozornost naj se obrača izobrazbi obrtne mladine, mojstri in tovarnarji naj bi bili postavno zavezani skrbeti za to, da naredijo obrtni vajenci pomočniško prizkušnjo.

Ustanavljajo naj se posredovalnice za delo in službe.

3. Kot posebno dobro sredstvo za varstvo šoli odrasle mladine priporoča katoliški shod katoliška mladeniška društva, mladinske odseke izobraževalnih društev, Orla, Marijine družbe. — Rokodelski pomočniki naj bodo organizirani v katoliških društvih rokodelskih pomočnikov.

Na novo panogo socialnega dela je opozoril referat

kaplana Š k u l j a o

šolarskih kuhinjah.

Higiena ni dolžna skrbeti samo za to, da odstrani od človeka vse, kar bi utegnilo njegovemu zdravju škodovati, ampak mora tudi skrbeti, da mu zdravje utrdi. Za razvoj človeškega telesa je neizmerno važnosti dobra in tečna hrana, zaužita ob pravem času. Zlasti v dobi razvoja — in šolska doba spada sem — je hrana odločilnega pomena za vse nadaljno življenje. Kaj pa vidimo večkrat na kmetih? Otroku primanjkuje tečne hrane ravno takrat, ko se razvija in začne tudi duševno delati. Otroci, ki so doma v vaseh, oddaljenih po več ur od šole, ostanejo opoldan brez gorke hrane. Zjutraj morajo hoditi po več ur daleč, zvečer se zopet vračati, včasih ob najslabšem vremenu. Ni čuda, da začne marsikatero šibko telesce hirati. Brezdvomno pa vpliva to slabo na otrokovo zmožnost slediti pouku. Tem neugodnostim lahko odpomorejo šolarske kuhinje, ki preskrbe otrokom iz oddaljenih selišč opoldan gorko in tečno hrano. Urediti se dajo, kakor vé gospod referent iz lastne skušnje, s primerno malimi stroški. Pritegniti je treba poleg staršev tudi javne faktorje in za delo porabiti moči iz naših dobrodelnih ali nabožnih organizacij. Vincencijeve konference in III. reda svetega Frančiška. S to napravo koristimo posamezniku kakor tudi celoti.

V debati naglašja župnik P o t o k a r iz Trziča važnost te naprave zlasti v krajih, kjer je mnogo delavstva. Šolarske kuhinje se dajo prav lepo združiti z dnevnimi zavetišči. Otroci imajo dvojno korist: opoldan dobé gorko hrano, obenem se odvrtačo od pohajkovanja in različnega pohujšanja. Ko se zidajo nove šole, naj se misli vedno tudi na prostor, ki bi služil kot šolarska kuhinja. Župnik S k u b i c z Jesenic meni, da je treba predvsem starše za to zainteresirati. Otrok ne sme nikdar čutiti, da živi od milosti. To slabo vpliva na njegov značaj. Imeti mora vedno zavest, da starši plačajo, da poučije v šoli, kar bi lahko tudi doma. Gospod poročevalec pripomni, da se dá to prav lahko doseči, otroku se naroči, da vprašajo starše za dovoljenje in če bodo plačevali. Dekan K o b l a r opozarja na dijaške

kuhinje, ki so tudi v veliki meri potrebne javne in zasebne dobrodelnosti. Referent predlaga

resolucijo:

Ker so vsled pedantične razlage državnega šolskega zakona otroci iz krajev, ki so od šole oddaljeni, mnogokrat prisiljeni črez poldan ostajati brez strehe in hrane, se priporoča vsem poklicanim faktorjem posebna skrb za te otroke.

1. V ta namen naj se v šolskih okrajih, kjer je celodnevni pouk in ki obsegajo tako oddaljene vasi in sela, da otrok ne more opoldne domov, ustanovijo kuhinje za šolske otroke (šolarske kuhinje).

2. V to je poklicana občina in šolska oblast, iste pa podpiraj pri tem delu cerkvena oblast, dežela in država po svojih organih, ker pripada napravama šolarskih kuhinj k skrbi in varstvu šolske mladine.

3. Ako se šolarske kuhinje ne morejo vzdrževati celo šolsko leto, naj se ustanovijo vsaj za zimski čas, ko otroci zlasti potrebujejo zdrave gorke hrane.

Na vrsto pride referat nadučitelja

J a n k o t a G r a d :

Boj proti alkoholu.

Govornik v lepo zaokroženem poročilu z živimi barvami naslika zle posledice alkoholizma med našim ljudstvom in predlaga končno

resolucijo:

Katoliški shod z radostjo pozdravlja protialkoholno gibanje, ki se je zadnja leta razvilo po celi naši domovini. Želi temu gibanju najboljšega uspeha in pozivlja vse merodajne činitelje, naj to gibanje, ki je za obstanek našega naroda v verskem, narodnem, gospodarskem in moralnem oziru prepotrebno, po svojih najboljših močeh podpirajo.

Katoliški shod pozivlja in prosi visoko vlado, vse javne zastope in društvene organizacije, naj z vsemi postavnimi sredstvi zavirajo in zatirajo pogubno pijančevanje in naj skrbijo po svojih organih, da se bodo tozadevne postavne določbe natančno izpolnjevale.

Društvo »Sveta vojska« naj se vpelje v vsaki župniji. Vsi duhovni in svetni učitelji in učiteljice naj pospešujejo v šoli protialkoholni pouk in naj skrbijo za to, da se bode mladina vzgajala brez alkohola.

Svetnik K a l a n zahvali govornika za lepo poročilo in predlaga zahvalo ekscelenci nadškofu goriškemu dr. S e d e j u, ker je vedno pospeševal boljši proti alkoholu med svojimi verniki in je pred kratkim ostro obsodil »Primorski list« in »Gorico«, ker sta napadala voditelje protialkoholnega gibanja na Goriškem in njihova prizadevanja smešila. Zborovalci prirede prevzvišenemu, ki je poltretjo uro prisostvoval odsekovim posvetovanjem, prirsčne ovacije.

Fine fotografične razglednice katoliškega shoda so na razpolago v »Katoliški Bukvarni« po 30 vin., navadne po 20 vin.

mem seb prepešene, in ja pupihal preč, preč, de ni nubedn prou vedu kod in kam, no, kokr holt nardeja ta slab generali. O ne; jest sm ustou ceu čas tuki in še prou pridn sm biu in se prpraulu, de dustojn sprejmem puvablene goste sluvanske. O jest vem, kua se šika in kua se na šika in če b iblansk žepan tku dobr vedu, kuku se more en sluvansk žepan zadržat, če prideja Sluvani u goste in kuku se more zadržat, kedr s prideja Nemci Iblana pugledat, b blu use drugač. Al Iblana je že tku nasrečna, de maja pr rotuže zmeri tak muže ta prva beseda, ke usega tega na veja; zatu pa nepuvablene Nemce iz Bavarskega sprejmeja že na kulu-dvore iz sojem ekvipažam in fjakarjem, jim prredeja banket na stroške občine, al bulš rečen: na stroške iblanskih daukuplačevaucu in jh nosja kar pu rukah ukul pu mest; kedr pa prideja u Iblana puvablen Sluvani, se pa — puskrijejo sami in še drugem naruceja, de nej se puskrijeja.

Oh, zakaj se ni prstulu te dni u Iblana saj en sam Trudringar iz Bavarskega, pa b imel čast sluvansk udeležni katoliškega shoda gledat našga gस्पuda žepana iz ubličja du ubličja pred iblanskem rotužam in ukul nega pu štengah zbrane use naše mestne velikaše, kokr je na prmer Smuletu Jaka, Bončarju Tone, Paušku Janez in tku naprej! Tku pa ni blu nubenga teh magnatu tam ker se šika, de b bli, ampak raztresen sa bli pu razneh ulcah in čestah iblanskih in gledal skrit izza hrbtu pametneh Iblančanu vs veličastn

sprevod, ke jh je kar dušiu in sapa za-peru — ud samga nepupisnga vesela, mislte, de um reku — o ne, ud same foušarije. In šele pol, ke je sprevod uđsou in se sluvansk udeležni zbral na resn del, tekak šele sa zbezlal naš leberalci in rjul, kokr de b bli ubseden, pu mest. Pugreb laštnga prstaša jh je šele nauđušu in spravu u dobra vola! Pa pestima tu in na kratka jm vesela; saj nad nhnm lastnem pugrebem jm ga na kratma! Usak more mt holt soj veselo: mi sma vesel, če zmagu-jema; leberalci pa, kedr prupadaja in zginevaja s puvršja naše zemle. Usak pametn člouk žaluje, kedr mu pukopleja kašnga lubga sojga znanca; naš leberalci uriskajja. Bogme! Kuku nej pol leberalci še reflektaraja na tu, de b jh mel lde za pametne, za resne ldi? Ne, tu ni mugoče! In jest mislem, de je nedelsk leberaln pugreb saj tistem par leberalcem, ke maja saj še za ena pest zdraveh mežganu u glau, udperu učii, de uja sprevidl, de je usa liberalija ud — muh. Ne katoliška manifestacija, ne; leberaln pugrebi uja nhna smrt. Usi tist skisan doutipi, ke jh delaja leberaln časnkari zdej pu katoliškem shode, jm na uja nč zalogl. Preslab sa te kavelni, de b se mogli ubdržat na nh zdej, ke že iz usa hitrostija drčeja navzdol v — tmna puzablivast.

Barve narodneh noš našeh sluvenskih žena in deklet sa ble pestre; kokr živa greдика ta nar leušeh rož sa se razprustirale pred našem učmi; leberalci pa sa bli zelen ud jeze, kokr kušari in ta nhna barva se je spremenila u rdeča

šele preke večer, ke je biu u Šišk že — kumar uđrt. — Pa kaj b jm člouk brau tlela bile; kar je, tu je. Katolišk shod se je kunčou tku, de ga je lohka usak pušten člouk veseu in de sma Sluvenci lohka punosn najn. De pa taka velikanska prreditu na more bt brez use nasreče, pa ni za pumagat. Scer se ta nasreča ni prpetila na katoliškem shod, ampak že en dan preh. Tu je blu u seбота zvečer. Uržah je pa te nasreče vndrle katolišk shod, uzirama tiste zastave, ke sa jh ubesl tist hišn pusestnke, ke znaja manira, na čast udeležencem katoliškega shoda.

Sej pravem: tu je blu useбота preke večer. Jest grem glih gor pu Preširnu ulc in ugledujem tiste zastave — pa ne na mestn hranilnc —; kar vidm gor na konc, tam ukul pošte, de leteja ud ush plati lde skp, kokr je sploh navada tle pr nas in tud drge, če se zgudi kašna nasreča. Jest na bod faulast stopm mal bl hitr in ke pridem na vogu pošte, pa že zagledam tam na vogle Knafluve ulce, ke se ke preke ta »Narudn tiskarn« zavije, stat rešiln vuz, ukul nega se je pa kar trl ferb-čneh ldi.

»Kua se je pa zgudl tle? Al je ker iz strehe padu, ke je zastava ubešu, al kal?« prašam tam enga gस्पuda.

»Kua t u glava na pade!« udguvuru m je gस्पud prou prjazn, tku, de sm prec vedu, de ni leberalc. »Na lastn soj nus je stopu, na soj lastn nus; pa sa ga je čist pumečkou. Kar iz lima mu je šou nus in iz rešilnem vuzam sa mogli pridet puju.«

»A je tu mugoče? U Iblan ja nima nubedn tku douzga nusa, de b mogu najnga stopt.«

»Sevede ga nima; tu je že res. Al ke je pršou tist gस्पud tlela iz Knaf-luve ulce — mende je pršou iz ta »Narodne tiskarne« — in je zagledu na ush straneh pouhn zastau, zrasu mu je nus tku nanadama, de še sam ni vedu kdaj. In — rrrsk — je stopu najn in s ga du frementa vsga pumečkou.«

»Kašn pa je biu ta gस्पud? A ga niste puznal?«

»Vidu sm ga že večkat tlela ukul; al kuku se piše, tistga pa na vem. Bl mejhn je in čukat, gleda pa skus špegle kokr — no, sej veste, kua čm rečt.«

»Tu je mogu bt pa prou gutou M...«

»Pst! Nekar na guvor, če ne te u šou prec tožet in kua maš pol? Nus se mu u lepu pucajtu, lde, ke sa tu vidl, se uja razšli na use vetrove, ti uš šou pa na ričet, ke na uš mogu več dukazat, de s je res nus razčmakou. Le pamet nuci, pa jezek špari, pa na uš mou nekol nubeneh sitnast. Puglej, kuku znaja leberaln listi ta reč zasukat; klerekalc je snedu šest žemel, plaču pa sam ena, prauja; pol ga pa prim za jezek, če ga morš, če prou veš, de tu ni res. Ti s pa tku naumen, de kar vn blekneš use, kar veš in kar se je res zgudl, pol te maja pa u škripceh. Le pametn bod

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

Odeček za krščansko izobrazbo.

Družba sv. Mohorja.

Poročevalec monsignor Podgorc iz Celovca poda kratko zgodovino družbe, naslika njen velik pomen za slovenski narod v verskem, narodnem in gospodarskem oziru in pojasni načela, ki se jih drži odbor pri sprejemanju spisov za družbine knjige. Odbor se vedno zaveda, da je družba cerkvena bratovščina, ki naj podaja slovenskemu katoliškemu ljudstvu le pošteno berilo. Seveda bi rada prinesla vedno samo prvovrstne stvari, toda žalostne razmere na slovenskem leposlovnem polju so krive, da družba z leposlovnimi darili ne more postreči tako, kakor bi rada. Stari mojstri se ne oglašajo, mladi še ne zmorejo večjih in prvovrstnih del, zato je odbor večkrat prisiljen, da objavi srednje dober spis. Odbor se zaveda pri tem tudi svoje dolžnosti, da vzbuja mlade talente in jih podpira v njihovem stremeljenju po izpolnitvi. Odbor bi rad ugodil vsem različnim željam glede vsebine knjig. A gmotni oziri ne dopuščajo povečati niti posameznih knjig, niti števila vsakoletnega književnega daru. Odbor je hvaležen za vsak nasvet in ga po možnosti vpošteva.

Debata: Dr. Korošec pogreša v družbinem koledarju vsakoletnega pregleda o zakonu o a. j. V poljudni obliki naj bi se ljudstvo opozorilo na postavbe, ki so se sklenile v različnih zastopih v njegov prid. Nadalje naj družba v večji meri goji narodno čustvovanje, zlasti z životopisi znamenitih Slovencev in opisi slovenske zemlje. Dr. Pregelj iz Kranja priporoča, da družba svoje književne načrte natančneje formulira. Objavi naj jih za več let naprej in označi konkurenčnim spisom tudi tendenco, na primer: narodni moment, alkoholizem. S tem bi vzbudila več veselja do leposlovnega dela in obenem mnogo pripomogla, da se loti mlajša generacija večjih in težjih problemov. Postala bi nekak centrom naše literature. Dr. Brečelj iz Gorice izrazi željo, da izda družba kmalu temeljit opis človeškega telesa in potem šele različne spise o človeškem zdravju, higijeni, negovanju dece itd. Reklamo v koledarju naj popolnoma opusti. Župnik Avsec je mnenja, da naj pišejo v knjige družbe sv. Mohorja samo priznani mojstri. Ako družba od teh ne dobi prispevkov, naj si oskrbi prevođe iz tujih slovstev. Reklama za različne likerje naj preneha. Sklenejo se končno sledeče resolucije:

Slovensko-hrvatski katoliški shod v Ljubljani priporoča Družbo sv. Mohorja v Celovcu kot prvo, najstarejšo, največjo, svetovnoznano in občudovanja vredno versko, narodno, slovstveno in splošno prosvetno družbo. Družba sv. Mohorja v Celovcu si je v šestdesetletnem delovanju iztekla največjih zaslug za verski, narodni, prosvetni in gospodarski napredek slovenskega naroda.

Slovensko-hrvatski katoliški shod v Ljubljani zato priporoča Družbo sv. Mohorja v Celovcu, saj najstarejšo, največjo, svetovnoznano in občudovanja vredno versko, narodno, slovstveno in splošno prosvetno družbo. Družba sv. Mohorja v Celovcu si je v šestdesetletnem delovanju iztekla največjih zaslug za verski, narodni, prosvetni in gospodarski napredek slovenskega naroda.

Slovensko-hrvatski katoliški shod v Ljubljani zato priporoča Družbo sv. Mohorja v Celovcu, saj najstarejšo, največjo, svetovnoznano in občudovanja vredno versko, narodno, slovstveno in splošno prosvetno družbo. Družba sv. Mohorja v Celovcu si je v šestdesetletnem delovanju iztekla največjih zaslug za verski, narodni, prosvetni in gospodarski napredek slovenskega naroda.

Slovensko-hrvatski katoliški shod v Ljubljani zato priporoča Družbo sv. Mohorja v Celovcu, saj najstarejšo, največjo, svetovnoznano in občudovanja vredno versko, narodno, slovstveno in splošno prosvetno družbo. Družba sv. Mohorja v Celovcu si je v šestdesetletnem delovanju iztekla največjih zaslug za verski, narodni, prosvetni in gospodarski napredek slovenskega naroda.

Slovensko-hrvatski katoliški shod v Ljubljani zato priporoča Družbo sv. Mohorja v Celovcu, saj najstarejšo, največjo, svetovnoznano in občudovanja vredno versko, narodno, slovstveno in splošno prosvetno družbo. Družba sv. Mohorja v Celovcu si je v šestdesetletnem delovanju iztekla največjih zaslug za verski, narodni, prosvetni in gospodarski napredek slovenskega naroda.

POLITIČNO ČASOPISJE.

Poroča dr. Korošec. Slovensko katoliško politično časopisje je močno narastlo in se tudi vsebinsko zboljšalo. Priporoča, da se politični časopisi, ki so katoliški, javno razglase. V poštev pridejo pa: »Slovenec«, »Straža«, »Domoljub«, »Mir«, »Slovenski Gospodar«, »Novi Čas«, »Dolenjske novice«, »Gorenjec«. — Prof. Jarc poudarja po-

trebo slovensko-hrvaške katoliške korespondence na Dunaju. Nasprotniki že imajo svojo korespondenco, dočim je navezano naše časopisje še vedno na razne tuje dopisovalnice. Dr. Korošec pojasni, da bi se že ustanovila, ako bi se dobila primerna moč.

Politično časopisje je najpripravnejše sredstvo za razširjenje idej in za pouk ljudstva o javnih zadevah. Kakor je slabo časopisje že ogromno škodilo, tako je tudi le po dobrem časopisju mogoče braniti zdrava krščanska načela v dnevnih borbah javnega življenja.

1. Zato je dolžnost katoliškega časopisja, da stavi vedno v prvo vrsto katoliška načela, ki naj dajejo pravo smer vsem drugim tendencam časopisja, narodnim, socialnim in splošno publicističnim. Katoliški časnikarji se naj temeljito izobrazijo v apologetični in socialno-politični vedi in naj goje ozek stik s katoliško društveno organizacijo in s politiki, ki delujejo po katoliških načelih. — Iz časopisja naj izgine prostaški duh.

2. Dolžnost vsakega katoliškega ljudstva je, da tudi ono skrbi za dobro časopisje. Zlasti tiskovna društva naj vzgajajo dobro izobrazben in zanesljiv časnikarski naraščaj, naj mlade ljudi, ki se hočejo posvetiti časnikarstvu, primerno podpirajo v njihovih študijah in naj ustvarijo časnikarjem eksistenco, primerno njihovem delu in njihovi izobrazbi.

3. Slabo časopisje naj se vsepovedi izpodriva. Slabih časopisov ne podpirati, ne jih čitati!

4. Vse se naj pa stori za razširjenje dobrega časopisja s tem, da se pošiljajo našim listom zanesljive informacije — ne le na prošnjo, ampak vedno, kadar treba, da se nabirajo naročniki, da se podpira inseriranje in da se pri vsaki priložnosti poudarja ugled katoliškega časopisja.

5. Nova politična glasila se naj brez izredne nujne potrebe ne snujejo, ampak skrbi naj se za zboljšanje, utrjevanje in razširjanje obstoječih časopisov.

6. Nujno je potrebno, da se čimprej osnuje hrvatsko-slovenska korespondenca.

LJUDSKO ŠOLSTVO.

Referent dr. L. Ehrlich se obširno peča z žalostnimi šolskimi razmerami na Koroškem. Največ škodujejo slovenskemu ljudstvu takozvane utrakvistične šole. Obiskuje jih največ slovenskih otrok, to je od 17.000 11.802. Te šole so utrakvistične samo na papirju, v resnici so popolnoma nemške, ki imajo predvsem namen zatreti v slovenskih otrocih vsako narodno čustvovanje in jim pristuditi njihov materni jezik. To je edini in glavni cilj vseh teh šol; prava izobrazba v nemškem jeziku jim je deveta briga. Niti veronauka ne privoščijo otrokom v njihovem materinem jeziku. Slovenskih otrok niti latinice ne priuča. 90 odstotkov slovenskih otrok ne zna ne brati, ne pisati v slovenskem jeziku. Ko izstopijo iz šole, ne znajo ne nemški, ne slovenski. Posledica je analfabetizem, silna nevednost v vseh ozirih in nenravnost, ki utegne spraviti Koroško na rob propada.

Sklenile so se sledeče resolucije: Katoliški shod v Ljubljani slovensko in glasno poudarja načelo, da se mora in more ljudska izobrazba vršiti le na podlagi materinega jezika.

Katoliški shod obžaluje, da avtonomni zastopi ob jezikovnih mejah naravne te postavbe ne pripoznavajo. Katoliški shod obsoja v prvi vrsti postopanje šolskih oblasti na Koroškem, kjer se 100.000 slovenskih prebivalcev s silo odtuji v veri in narodnosti po nemških in utrakvističniholah.

Katoliški shod obsoja tako postopanje šolskih oblasti kot protikulturno, nemoralno in protizakonito silo ter pozivlja državno upravo, naj državne zakone že enkrat izvaja tudi v prilog Slovincem.

Katoliški shod se zahvaljuje višjim pastirjem, ki pastirujejo poleg drugih narodnosti tudi kaj Slovincem, za njihovo pastirsko skrb, katero posvečujejo tudi katoliškim Slovincem. Nasprotniki katoliške Cerkve zahtevajo ob jezikovnih mejah za ljudske šole, ki jih pohajajo slovenski otroci, veronauk v jeziku, ki je otrokom tuj!

SLOVENSKA STRAŽA.

Prof. Jarc podá v utemeljitev resolucije poročilo o delovanju »Slovenske Straže«, ki posveča samoposebno umevno največjo pozornost in skrb onim Slovincem, ki imajo pred tujo silo največ prestati, t. j. na Koroško in Stajersko. Zaradi kratko odmerjenega časa so detajlirano poročilo podá na skorajšnji veliki skupščini.

Sklene se resolucija:

Katoliški shod priznava, da deluje »Slovenska Straža« plodonosno za katoliško in slovensko idejo in jo priporoča katoliškemu slovenskemu ljudstvu, da jo materijelno in moralno vselej in povsod podpira.

× × ×

Pozdrav ob prihodu goslov katol. shoda.*

Pozdravljene sestre, pozdravljeni bratje, pozdravljeni, kličemo Vam iz srca, prestolnice naše danes ste svatje, odprto naj roko Vam slednji poda. Pozdravljeni Čehi, Poljaki, Hrvatje, vsi danes sprejeti ste kakor bratje; pozdrav Vam pošilja, objem Vam iskren, poljubljiva Vas sleherni verni Sloven, veselja igrajo v očen nam solze, — sprejema Vas naše — slovensko srce! Ze bili Slovenci smo trikrat tu zbrani, Bogu in domovju zvesto vdani, ponesli vzore in luč smo resnice do slednjega doma, do zadnje vasice, in vzrasel je zarod, navdušen in nov, ki umel je, kaj je — ločitev duhov. In danes? — Pogledaj to mladino, ki svete ljubezni vsa gori, za vzore deluje in — zanje trpi — ne straši se dela, ne mara počitka in ura veselja — mu ura je bridka! Še starček, ki gleda na svoje sinove, ki časa sedanjega ne pojmuje, mladino slovensko še on — blagruje, da stresla je svoje moreče okove! In mati, ki je ob zibelki slonela, da bili bi verni sinovi, mladenke, da bili bi zvesti Slovenci, Slovenke, če kdaj zapustijo to domovino, če gredo si kruha iskat v tujino, poslavlja od njih se pač mirnih rok, ker vé, da čuval jih bođe ji Bog! To sad je bil našega krepkega dela, to cvet je bil naših premnogih skrbi, plačilo pa naše — vesela mladina, ki sama oteta še — druge uči! In radostno naša mladina se zbira, še drugim oči resnice odpira — ne vsem! — Kdor slep je, resnice ne mara, kot brata mladina ga obžaluje, ga ljubi — a laž pomiluje, da ljubši kot luč mu je — prevara! Ta plamen pa šel še na sever je, jug, kjer biva slovanski nam rod še drug, še te je ta ogenj prosvete razvnel, še te je ta plamen vzorov objel. — In danes? — Kot vojska ogromna ste prihiteli,

da bi se pri našem ognjišču ogreli, domači kot bratje med nami bodite, od našega ognja domov ponesite, slovanska beseda in vera nam živa vodnica vsem bodi — nepremagljiva! Pozdravljen ta čut naš — velikanski, pozdravljen ti — tabor jugoslovanski! Iv. Balob.

* Op. uredništva: V sled preobilice grandida zakasnjeno.

Primorske vesti.

p Znani odlok tržaškega namestništva je spravil tudi puljske prijatelje regnikolvstva iz ravnotežja. Njihovo časopisje skuša zadevo spraviti v tako luč, kakor bi ta korak tržaškega namestnika, kateri je izšel najmanje za par let prepozno, političnim odnošajem med našo do skrajnosti nezanesljivo zaveznicu mogel kaj škodovati. Omenjeni odlok pa vendar nima s tem pravi nič opraviti in je le v korist avstrijskim Lahom, kateri bodo dobili brezdvomno po odpustitvi regnikovolv one mestne službe, katere so jim bile dosedaj radi protipostavnega nastavljanja regnikovolv iz Italije nedostopne. Regniki in z njimi njih prijatelji se sedaj tolažijo s tem, da do odpustitve tržaških regnikovolv iz mestne službe sploh ne bo prišlo radi nastopa laškega časopisja v kraljevini in radi odločnega nastopa laškega poslanika vojvoda Avarna pri zunanjem ministru Berchtoldu. Upati pa je, da se avstrijska vlada ne bo dala terorizirati od onih, kateri nimajo drugega v mislih, kakor Avstrijo v danem trenutku izdati in posejšiti v kraljevini Italiji gojeno željo »Trst Italiji«. Sicer bi pa bilo prav zanimivo izvedeti, koliko avstrijskih podanikov je nastavljenih pri rimskem ali kakem drugem laškem municipiju med uradniki? V interesu lastnih podanikov naj vlada zastavi ves svoj vpliv, da se odpustitev laških regnikovolv v Trstu iz mestne službe izvede, kakor se glasi njen izdan odlok, s katerim je leta in leta čakala, in to največ na škodo avstrijskih Lahov. Gotovi gospodje naj se ne puste za grožnjami iz kraljevine Italije osmešiti pred Evropo.

p Ustanovitev samostojne slovenske državne gimnazije v Gorici. V nedeljo je dospel v Gorico vladni odlok, ki zaukazuje ustanovitev popolne hu-

manistične gimnazije s slovenskim učnim jezikom ter realne gimnazije z italijanskim in realne gimnazije z nemškimi učnimi jeziki. Stara gimnazija z nemškimi učnimi jeziki preneha v sedmih letih in na njeno mesto stopi slovenska ter italijanska in nemška realna gimnazija. Slovenska gimnazija bo štela letos štiri razrede in se stopnjevale izpolniti. Imela bo poleg ravnatelja 14 definitivnih profesorjev. Razredi bodo nameščen i v starem gimnazijskem poslopju v Šolski ulici. Učni jezik bo skozinskoz slovenski, a preskrbljeno je, da se dijaki temeljito pričue tudi drugim modernim jezikom.

p Shod političnega društva »Edinost«, ki bi se bil imel vršiti v petek zvečer, se bo vršil v ponedeljek ob osmih zvečer v »Narodnem domu« v Trstu. Na tem shodu zavzamejo Slovenci svoje stališče napram namestnikovolv odlokom glede renjikolv, ki so v službi tržaške občine.

p Vsedijaški cvetlični dan. V smislu sklepa Osrednjega vsedijaškega podporniškega odbora v Ljubljani je sestavilo akademično ferialno društvo »Balkan« krajevni odbor za Trst in okolico, za severni del Istre in najbližji del Goriškega. Cvetlični dan se vrši 7. in 8. septembra t. l., in sicer v prid visokošolskim podpornim institucijam. Kjer ni mogoče prirediti cvetličnih dnevov, se vrši zbirka s posebnimi polami, ki nosijo pečat podpornih društev v univerzitetnih mestih in podpise štirih članov centralnega odbora v Ljubljani. Ni nam treba še posebej poudarjati prevelike važnosti in potrebe naše akcije in vsakdo bo gotovo radodarno prispeval za prireditev, ki je za vse slovensko dijaštvo brez razlike struj in mišljenja.

p Pristan v Krku. Ker je bil pristan v Krku za promet čisto nedostaten, delajo sedaj 60 metrov dolgo in 17 metrov široko obrežje ter 50 metrov dolg in 15 metrov širok pontol.

p Opatijski teden. Od 5. do 9. septembra bo imela Opatija nad vse slovesen izraz. Opatijska krajevna skupina avstrijskega »Flottenvereina« je namreč dosegla, da pripluje iz Pulja vsa eskadra pod poveljstvom kontreadmirala Njegovana in se pomudi par dni v opatijskem vodovju. Med tem pa se bodo vršile veselice in tekme v plavanju in veslanju.

p Ukradeni dragulji. Na Brionskem otoku je neznan tat ukradel nekemu gostu v hotelu »Neptun III.« draguljev in zlatnine za nad 100.000 K.

p Deklica se je obesila. V Pulju se je obesila v gaju »Siana« na nekem drevesu 22 let stara služkinja Rozina Defar iz Zminja. Vzroki radi okoliščin nenavadnega samoumora so neznan.

p Učiteljska pomeščenja za goriški okraj. Imenovani so definitivno-Cerovo nadučiteljsko mesto Poberaj J., Plove učit. vod. Reja Leopold, Šmarje m. naduč. Orel Rihard, Sevdč m. vod. Rajer Albert, Opatjeselo učiteljica Podgornik Avgusta, Kostanjevica uč. vod. Mavrič Franc, Kanal m. uč. Poljšak Al., Kronberg m. učiteljice Jug Marija, Vogrsko m. naduč. Bulič Josip, Miren m. vod. Urbančič, Rihemborg m. učit. Strel Otilija, Kojsko m. učit. Reja Rudolf, Bilje m. naduč. Kumar Rudolf, Vrtovcin m. uč. vod. Tušar Anton, Prvačina m. učit. Lenarčič Anton, Bote m. uč. v. Doljak Valentin, Lokve prov. vod. Winkler Alred, Podlaka—Dol. Lokovec—Solkan dve mestit učit Zorn Emil in Cazafura Maks, Kamnje—Zalošče—Skrijlje, Vitovlje m. učiteljice, Podsabotin, Šebrljak, Čepovan, Gojače. Kal mesto učit. vod. se ne zasede. — Provizorično so imenovani: Dol pri Ajd. Rejec Avg., Gabrije pri Rub. Vladimir Furlani, Osek vod. Barc iz Prvačine, Prvačina Andrej Vodopivec, Lruva za Vrh Srebrnič Mar., okrajni učitelj ostane prov. Mungerli Anton, Kal Emilija Črnigol, Črnič Marija Hönl m. Srebrnič Josipina, Miren suplentka Valerija Makuc mesto Slavice Vilhar (ki dobi trimesečen dopust), Prvačina Brajda m. Bajt Rože (kateri se podaljša dopust), Kronberg Mungerli Ana mesto Medvešček (ki dobi dopust). V Steferjanu ostane Frida Šček in v Višnjeviku Mužulin Kristina.

p Samoumor. V bližini Pulja se nabajajočem gozdu je našel nekdo na drevesu obešeno žensko truplo. Javil je zadevo policiji, katera je odposlala na lice mesta komisijo. Puljski zdravnik je mogel le konstatirati, da je nastopila smrt že pred dlje časom. Pri obešeni so našli 23 vinarjev denarja in eno na neko osebo v Trstu naslovljeno pismo. Identiteta samoumorilke še ni dognana. Truplo so prepeljali v pokopališko mrtvašnico.

p Mornarica. V reški ladjedelnici so v terek spustili v morje torpednega rušilca »Orient«. Tudi na rušilca, ki bo nosil ime kranjskega velikana »Tri-

glav«, napredujejo dela tako, da se bo mogel že v teku enega meseca spustiti v morje. Rušilci tega tipa bodo pluli z brzino 33 $\frac{1}{2}$ morskih milj na uro. Rušilec »Tatra« istega tipa se postavi že prve dni septembra v službo, v oktobru mu bodo sledili »Balaton« in »Csepel«. Vsi trije bodo takoj uvrščeni v eskadro. — V kratkem bo odpeljal v albansko luko Sv. Ivan Meduanski križarica »Aspern«, kakor se bo vpila velika križarica »St. Georg« v eskadro. Križarici »Aspern« poveljuje fregatni kapitan Lucich.

P Grozna nesreča v plavžih. Velika nesreča se je pripetila v nedeljo ob 10. zvečer v škedenjskih plavžih pri Trstu. Dva delavca sta namreč bila zaposlena s porivanjem malih vagončkov, ki sta jih hotela spraviti s premogom nalozene bliže pečem. Pri tem pa sta nenkrat začutila, da mora nekaj biti na tihu, ker vagoni so obstali vkljub porivanju. Pogledala sta oviro in na svojo grozo zapazila, da leži preko tira 18-letni delavec Marko Perhanc iz Čakovca. Perhanc je bil prerezan na dvoje. Revež je bil najbrže zaspal na tiru.

NEMŠKA NARODNA ZVEZA IN SLUŽBENA PRAGMATIKA.

Dunaj, 29. avgusta. V popoldanski seji nemške narodne zveze je bilo na dnevnem redu predvsem vprašanje o končnem uveljavljanju službene pragmatike. Poudarjala se je častna dolžnost vlade in parlamenta, da se ta stvar končno uredi, bodisi z rešitvijo finančne reforme, ali pa naj se drugim potom dobe potrebna sredstva. Konstatiralo se je, da je nemška narodna zveza za to vprašanje zastavila vse svoje moči (!), da pa žal ni mogla premagati ovir. Predsedstvu zveze se naroča, da pri vladi nastopi za čim brže sklicanje parlamenta v prid uradniškemu vprašanju in zahteva, da veljaj službena pragmatika brezpogojno od 1. septembra letos. Vse ugodnosti pragmatike morajo veljati tudi za tiste, ki po 1. septembru 1913 stopijo v pokoj, oziroma za njihove vdove in sirote, ako po tem dnevu umro. Od vlade naj se zahtevajo tudi pojasnila glede obljubljenih ad personam imenovanj in o porabi proračunanih sredstev za železniške nastavljenice. — V nadaljnjem poteku se je Marckhlz govoril o zadnjih elementarnih neugodah v Gradcu in v mariborskem in slovenjgraškem okraju in prosil zveznega načelnika, da se v svrhu primerne državne podpore obrne na ministrskega predsednika. Predsedstvu se dalje naroča, da posreduje pri vladi radi zadržavanja rezervistov. Proti Stürgkhovi vladi so padle hude besede, ker se hoče čimbolj otestiti parlamenta.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 29. avgusta. Zbornični predsednik Sylvester je danes izjavil, da se državni zbor radi jesenskega zasedanja deželni zborov ne bo sklical pred sredo oktobra. Kot prvi točki prideta na dnevni red volitve v delegacijo in rešitev polletnega proračuna.

POVIŠANJE ŠTEVILA VOJAŠKIH NOVINCEV.

Dunaj, 29. avgusta. »Deutsche Arbeiterkorrespondenz« je izvedela iz parlamentarnih krogov, da sta si avstrijska vlada in domobrantska uprava v svesti velikih težkoč, ki se dvigajo proti nameri, da bi se vprašanje o zvišanju števila novicev rešilo še tekom letošnje jeseni. Sodi se, da bi te predloge imele mnogo lažji in hitrejši uspeh spomladi 1914.

HRVAŠKO VPRAŠANJE.

Budimpešta, 29. avgusta. V ministrskem svetu, ki se vrši prihodnje sredo, bo ministrski predsednik Tisza poročal o uspehu pogajanj barona Skerleca s hrvaškimi politikami. Tisza bo tudi naznanil mero koncesij, ki jih je baron Skerlec označil kot neobhodno potrebno za mirno ureditev razmer na Hrvaškem. Po ministrskem svetu se bodo pogajanja s hrvaškimi politikami zopet nadaljevala.

KOLERA.

Na Ogrskem.

Budimpešta, 29. avgusta. V temškem komitatu v občini Palanka so na azijski kolero obolele štiri osebe; dve od njih sta še isti dan umrli. V občini Csurug v baškem komitatu je na azijski kolero obolel 7 leten deček. Vsi ti slučaji so bakteriološko dognani.

V Bosni.

Sarajevo, 29. avgusta. Stanje kolere je bilo 28. t. m. naslednje: V mestu Tuzli dva nova slučaja, katerih eden je končal s smrtjo; v Brčki en nov slučaj, v Vidovicah 3 in v Orašju en nov slučaj.

Balkanski dogodki.

BALKANSKI DOGODKI. POGAJANJA MED TURČIJO IN BULGARIJO.

Sofija, 29. avgusta. Iz merodajne strani se poroča, da so velesile v Sofiji nasvetovale, da se Bulgarija s Turčijo direktno sporazume. Nato se je sklical ministrski in kronski svet, ki sta trajala do 4. ure zjutraj. K posvetovanjem so bili povabljeni tudi načelniki vseh strank, tudi opozicionalnih. Do kakega sklepa ni prišlo.

ŽE UVEDENA ?

Dunaj, 29. avgusta. »Neue Freie Presse« se od posebne strani iz Sofije poroča: Današnji ministrski svet je sklenil stopiti v direktna pogajanja s Turčijo. Bulgarski pooblaščenici bodo v bližnjih dneh imenovani in se takoj odpeljejo v Carigrad.

VELESILE IN BULGARSKO-TURŠKI SPOR.

Pariz, 29. avgusta. V poučenih krogih se govori, da bodo velesile obeh skupin (trozvezje in tripelente) pooblastile eno izmed sebe — najbrže Italijo, — da nastopi v Sofiji s predlogi in zahtevami složne Evrope za upostavljenje diplomatskih akcij med Bulgarijo in Turčijo v njunem sporu. Predlogi bodo obsegali le minimum.

»FINANČNI BOJKOT« PROTI TURČIJI.

Dunaj, 29. avgusta. »Neue Freie Presse« je izvedela, da so se velesile končno zedinile za ruski predlog, da se Turčija finančno bojkotira. Bojkot bo pa prizadel le taka posojila, ki se na borzi kotirajo, kajti zasebnim bankam vlade ne morejo prepovedati, da bi Turčiji ne dale kakega posojila. Svoj sklep bodo velesile Turčiji naznanile s kolektivno noto.

PAŠIČEVA VLADA ODPSTOPI.

Dunaj, 30. avgusta. »Neue Freie Presse« se poroča iz Belgrada, da je Pašić in njegov kabinet službeno utrujen. Ko bo skupščina končala svoje delo, bo Pašić demisioniral in se vlada preosnuje. Mogoče je, da se v koalicijsko vlado pokličejo tudi mladoradikalci.

DARDANELE ODPRTE GRŠKIM LADJAM.

Carigrad, 29. avgusta. Porta je danes vsem oblastem v Dardanelah poslala ukaz, da dajo svobodno pot vsem grškim ladjam, ki prihajajo ponoči ali podnevi bodisi iz Arhippla ali pa iz Črnega morja pod pogojem, da vozijo pod grško zastavo in se ne ustavijo v nobeni turški luki.

ZBLIŽANJE MED SRBIJO IN BULGARIJO NA OBZORJU ?

Dunaj, 29. avgusta. Dunajski »Information« se 25. avgusta poroča iz Sofije: Voja na Balkanu se je sicer z bukareškimi mirom končala, lavo mirovno stanje pa še ni nastopilo. Rumunske čete se kljub ponovnim pozivom bulgarske vlade le počasi umikajo in puščajo po vinogradih, njivah in poljih za sabo sledi opustošenja, brez ozira na škodo, ki jo imajo posestniki vsled različnih rekvizicij, ki se vrše proti ničevi odškodnini. Tako na primer za konja 10 frankov, za kravo 5 frankov itd. Vsak dan prihajajo v tem oziru na bulgarsko vlado številne pritožbe. Promet na bulgarskih železnicah, zlasti pa na centralni progi čez Plevno v obdnavska mesta — še vedno zastaja, dasi se tukajšnje železniško ravnateljstvo na vse načine trudi, da bi progro oprostilo. Tudi poštni promet preko Rumunije zadeva na raznovrstne ovire od strani rumunske poštne uprave. Tu se je Srbija mnogo kulantnejšo izkazala. Srbski podkonzul Nenadić je bulgarskemu železniškemu ministrstvu predlagal, da se zopet otvori promet z zapadno Evropo preko Srbije. Predlog se je hvaležno sprejel in pošta in vlaki bodo preko Srbije kmalu ravno tako redno vozili kakor pred vojno. Sploh se bodo odnošali med Srbijo in Bulgarijo nedvomno v kratkem normalnejše razvili, nego s katerokoli drugo sosedo. Najslabše je sedaj razmerje s Turčijo in položaj je tem brezupnejši, ker si tu iz lastne moči ne morejo pomagati. Vse upanje se sedaj obrača na Avstrijo in Rusijo; ako bi se pa ti upi ne izpolnili, kar se mora itak v najkrajšem času pokazati, potem se bo moral najti drug rešitelj iz nesreče. In tu bodo preje računali na Srbijo nego na Rumunijo. Kakor neverjetno se sliši, je vendarle dejstvo, da je Srbija tako preko ministra Pašića kakor tudi preko oficioznega časopisa že večkrat dala razumeti, da je pripravljena v danem slučaju Bulgarijo proti Turčiji podpirati. Čimbolj prihaja Srbija v nasprotje z Grčijo, temraje bo Bulgariji proti Turčiji na razpolago. S srbskim narodom je

sprava lažje mogoča, nego z drugimi Balkanci, ker Srbi niso tako robatega značaja kakor drugi balkanski narodi. Ako se pa eden obeh nasprotnikov pokaže spravljivega, drugi ne bo mogel zavrniti ponujene roke, temmanj ker vé, da bi delal s tem proti svojim življenjskim koristim.

ZA RUMUNSKO MORNARICO.

Bukarešt, 30. avgusta. Posebna komisija je odpotovala v inozemstvo, da nakupi monitorje in torpedne čolne.

RADI KLANJA V SERVIJI OBSOJENI MOHAMEDANCI.

Solun, 29. avgusta. Pred tukajšnjim sodiščem se je končal proces proti 29 mohamedancem iz Servije, ki so bili obtoženi, da so dan pred prihodom grških čet med tamošnjimi kristjani uprizorili veliko klanje. Med obtoženci je bilo tudi pet bejev, ki so bili vsi vplivni člani mladoturškega odbora. 18 obtožencev, med njimi 4 beji, so bili obsojeni na smrt, ostali na težko ječo; eden je bil oproščen.

SRBI PROTI ALBANCEM.

Dunaj, 29. avgusta. »Albanska korespondenca« poroča iz Skadra: Srbske oblasti so prebivalstvu v severnoalbanskih gorah prepovedale hoditi v Prizren ali Djakovico. Srbske čete, ki so zasedle vse dohode v navedeni mesti, neusmiljeno postopajo proti Albanecem, ki prekršijo to prepoved. Nedavno je srbska vojaška straža prišla 7 Malisorov, ki so hoteli v Djakovico po kruh, in jih naslednji dan ustrelila. Sina enega ustreljenih, ki je šel drugi dan očeta iskat, so tudi ustrelili. Kmalu nato so v djakovski okolici prišli drugih 13 Albancev, jih ustrelili in trupla zmetali v reko.

GROF FORGACH ZAPOSLJEN V ZUNANJEM MINISTRSTVU.

Dunaj, 29. avgusta. Avstro-ogrski draždanski poslanik grof Forgach je začasnopoklican v zunanje ministrstvo, kjer se je nastanil 27. t. m. Sodi se, da so mu poverjena predela za nove trgovinske pogodbe z balkanskimi državami.

RUMUNSKI OBISK PRI RUSKI CARSKI DRUŽINI.

Bukarešt, 29. avgusta. V dvornih krogih se govori, da bosta prestolonaslednik Ferdinand in princ Karol meseca oktobra obiskala rusko carsko družino na Jalti. Bajje gre za znani rusko-rumunski ženitni načrt.

KOLERA NA RUMUNSKEM.

Bukarešt, 29. avgusta. Do 24. avgusta je bilo v rumunski armadi vsega vkup 1155 smrtnih slučajev kolere; med umrlimi je bilo 6 častnikov. Glasom uradnih obvestil kolera ponehava.

UMOR AVSTRIJSKEGA KONZULARNEGA TAJNIKA.

New-York, 30. avgusta. Tajnika tukajšnjega avstro-ogrskega generalnega konzulata Aleksandra Gran-Wandmayerja so v bližini Frankfurta na Odri, kjer je bival na počitnicah, našli umorjenega in oropanega. Za storilci ni sledu.

NEMŠKA DRŽAVNA BANKA.

Berolin, 29. avgusta. V današnji seji centralnega odbora nemške državne banke je podpredsednik Glasenapp poročal, da stanje banke ni neugodno. Razvoj je bil ugoden zlasti glede vlog. Menične vloge so za 100 milijonov mark manjše, nego lani. Plačila v kovancem denarju so zelo narasla. Denarno stanje znaša 1153 milijonov mark proti 976 milijonom lanskega leta, je torej za 180 milijonov višje, dasi se je v državni vojni zaklad izročilo že 24 milijonov. Z znižanjem diskonta se mora pa zaenkrat še počakati, da se pokaže, če ni morda sedanja olajšava na denarnem trgu samo časna.

UKRADENA IN PRODANA TRUPLA.

Ala, 30. avgusta. Iz Turina je dospelo semkaj več zabojev z znanstvenim materialom, med drugim tudi deli človeških trupel. Dognalo se je, da so bila ta trupla ukradena v turinskem anatomičnem inštitutu in prodana v Avstrijo. Dva osumljena sluga so že zaprli.

MARKUSOVEGA TRUPLA NE MOREJO DOBITI.

Inomost, 29. avgusta. Ker se tudi danes ni posrečilo priti do trupla na Monte Cristallu ponesrečenega medicina Markusa, so nadaljnje poizkuse ustavili. Markusa je dohitela lava in ga pokopala v 70 metrov globoki razpok na ledeniku.

ŠKOF PONESREČIL Z AVTOMOBILOM.

Madrid, 29. avgusta. Avtomobil mondenedskega škofa se je na cesti

proti Santiagu prevrnil. Škof je bil ranjen, eden njegovih spremljevalcev mrtev, drugi pa težko ranjen.

Dnevne novice.

+ **Slovensko-hrvatski katoliški shod** v Ljubljani je napravil na celo avstrijsko javnost in izven nje tako velik vtis, kakor dozdaj v taki meri še nobena slovenska ali hrvaška manifestacija. Poročalo je o njem vse časopisje, pa ga tudi kot jako pomemben pojav komentuje. Mi se hočemo na kratko ozirati le na nekatere nam nasprotnne glasove. — »Tagespost« trdi, da je bil glavni namen slovensko-hrvatskega katol. shoda popraviti slabi vtis, ki ga je napravilo na višjih mestih »srbofilsko in proti-avstrijsko pisanje slovenskega klerikalnega časopisja v obeh balkanskih vojškah«, kljub temu pa je bil ta kongres popolnoma »panslavističnega značaja«, Nemškim nacionalcem moramo odločno povedati, da je bil slovensko-hrvatski katoliški shod sklican iz istega namena kakor vsi prejšnji in bil že davnej za letos določen; da je pa tudi letošnji katoliški shod tako kakor vsi njegovi predniki pokazal, da smo Slovenci in Hrvati dobri patrioti, to je popolnoma samo po sebi umevno. Da je naše časopisje med balkanskima vojskama protiavtstrijsko pisalo, pa je grda laž, ki se ne da z ničemer dokazati. — »Neue Freie Presse« se jezi posebno na dr. Brejca in se laže, da je napadal nemške katoličane ter da je njegov govor bil »zmernejšim« udeležnikom kongresa nevšečen. »Neue Freie Presse« misli, da slovenski katoličani ne smejo dvigati svojega glasu proti nekrščanskim krivicam, ki se nam gode na Koroškem. Zdaj še manjka, da bi nas »Presse« proglasila za »panslaviste«, kakor »Tagespost«, ker se ne pustimo od Nemcev in vladnega sistema na Koroškem in Štajerskem kar tako zadaviti! Omeniti nam je končno še poročilo v »Piuskorrespondenz«, ki hoče našemu katoliškemu shodu dati ost proti — Rusiji. To ni res. Slovensko-hrvatski katoliški shod ni bil proti nikomur naprjen in ni imel absolutno nobene agresivne tendence ter se ni niti v kakem govoru niti v kakem poročilu pokazala nobena od ne proti kakim državi v »Piuskorrespondenz« je zato popolnoma subjektivnega značaja. Mi smo čutili potrebo stopiti zopet enkrat skupaj, povdariti naše neizpremenjene in neizpremenljive ideale kot katoliki in pripadniki avstrijske monarhije, pokazati naše delo in našo moč ter se predvsem pogovoriti in posvetovati, kaj nam je še storiti v blagor našega ljudstva. Vse drugo, kar nam nasprotniki pripisujejo, je gola fantazija.

+ **Lepi sadovi katoliške organizacije.** Ravnokar minuli katoliški shod nam je šele pokazal krasne sadove katoliške organizacije. Spraviti v Ljubljano nad 20.000 ljudi, urediti tako impozantni sprevod v nekaj četrtn urah, jo nadvladati in vzdržati njeno disciplino, ni nobena malenkost. Zares vzorna disciplina, taktnost, dostojnost, ljubeznjivost in umerjenost, s katero so se odlikovali naši ljudje v Ljubljani, je vzbudila pri vseh pametnih ljudeh, zlasti tujcih, neomajno priznanje in občudovanje. Celo nedeljo ni bilo nikjer nobenega nerada, vsak je stal na svojem mestu kakor pribit, za kako eventualno zbadanje je imel vsak samo pomilovalen posmeh. Prav nikjer ni bilo nobenih eksecov, kljub tej veliki množici. Res je, veliko jih je bilo in tudi veseli so bili, ali vedno dostojni. Zlasti smo naše »Orle« naravnost občudovali. Nedeljski nastop naših fantov in sploh vseh naših ljudi nam je čisto konkretno pokazal, kako velikanski preobrat je napravila naša organizacija med našim ljudstvom bodisi v moralnem, bodisi v intelektualnem in družabnem oziru. Le vedno tako naprej!

+ **Sokolski cvetlični dan.** Čujemo, da namerava Sokolska zveza prirediti meseca septembra »cvetlični dan« po vseh slovenskih pokrajinah — to se pravi, izsiljevati po vseh slovenskih krajih denar za liberalne politične namene. Naše somišljenike že danes opozarjamo, da se pripravijo pravočasno na primeren odpor zoper ta atentat na svoje žepne in svoje prepričanje. Naše organizacije naj takoj preskrbe vse potrebno, da ne dobi noben nabiralec odnosen nobena nabiralka niti vinarja od naših somišljenikov. Od Sokolov so se psovali udeleženci hrvaško-slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani. Naj dobe Sokoli in Sokolice primeren odgovor. — Toliko za danes.

+ **Slovenski in hrvaški duhovniki iz Amerike** so poslali katoliškemu shodu v Ljubljano naslednji pozdrav: Slav-

ni slovensko-hrvatski katoliški shod! Pozdravljena prečastita duhovščina s svojimi, v apostolskem duhu neumorno delujočimi škofi! Pozdravljeni prav posebno vi, možje, Slovenci in Hrvati, ki se neustrašeno borite za dve najdražji svetinji: za sveto vero naših očetov in za milij jeziki maternici, uz geslo: »Pridi k nam tvoje kraljevstvo po Mariji!« i »Sve za Boga i Hrvatsku!« Bog dal, da se v dejanju živo pokaže geslo: »Slovenac in Hrvat — Uvijek brat i brat!«

— Chicogo, Illinois (Amerika), 11. avg. 1913. — V ime katoliških Slovencev: Rev. Anton Sojar, župnik slovenski. — U ime Hrvata-katolika: Rev. Fra Leon Josip Medić, O. F. M., hrvatski župnik. — Bratskom kolu u duhu pridružuje se i želi mnogo blagoslova: Rev. Ivan A. Stipanović, hrvatski župnik, Chicogo, Ill. — Rev. Fran Podgoršek, hrvatski župnik v Whiting, Ind.

+ **Netaktnost dr. Ilešičeva.** Ljubljansko prebivalstvo po veliki večini ni sledilo navodilu liberalnega časopisja, ki je razglasilo geslo preziranja slovensko-hrvatskega katoliškega shoda in prepovedalo okrasiti hiše v čast tujim gostom. Med onimi redkimi, ki so se vzdignili nestrpni liberalni kliki in pred svetom pokazali svojo netaktnost, je tudi znani »Ilir«, predsednik »Slovenske Matic« dr. Ilešič. Nemško filharmonično društvo je imelo toliko takta, da je vsaj za nekaj trenutkov na »Tonhalle« izvesilo cesarsko zastavo, »Slovenska Matica« je odklonila ta pozdrav našim gostom. To ne pomeni nič drugega, kakor preziranje vseh onih udeležencev katoliškega shoda, ki so člani »Matic« Slovence ali celo njeni odborniki. Nasproti Hrvatom in drugim slovanskim gostom pa pomeni tako ravnanje skrajno brezaktnost. Pred kratkim časom je pokazal zagrebški nadškof-koadjutor dr. Bauer svojo naklonjenost do »Slovenske Matic« s tem, da ji je poslal ustanovnico. Predsedniku Ilešiču pa se ni zdelo primerno izvesti zastavo, ko je isti nadškof na bližnjem Kongresnem trgu imel slovensko sveto mašo. Pristnost »hrvatstva« dr. Ilešičevega se je tako pokazala in pravi luči! Naše razmerje do »Slovenske Matic« bode treba temeljito pojasniti. Ali hoče predsedništvo proti vsem odbornikom in članom enako objektivno postopati in pokazati nepristranost ali pa ne. Od tega bodo odvisni naši daljnji koraki. Hrvatski javnosti pa sporočamo brezaktno ravnanje dr. Ilešičeve v primeren prevdarek, da bode vedela prav ceniti tega moža.

+ **Čast našim okoličanom!** Veličastnost katoliškega shoda so posebno povzdignile naše okoličanke, ki so napletele na stotine metrov vencev in so skupaj z našimi okoličani se pripeljale na slikovito okrašenih vozovih v mesto. Te skupine so bile nekaj tako krasne, da ostanejo ti prizori vsakemu nepozabljivi. Čast naši zavedni okolici!

+ **Impertinenca liberalnega učiteljstva.** Največji sovražnik učiteljstva je liberalno učiteljstvo, ki napravi vse, da se ljudstvu osovraži. Tako je bilo tudi ob katoliškem shodu. Glasilo liberalne Učiteljske tiskarne, »Dan«, ki ga izdajajo liberalni učitelji z denariem učiteljskih fondov, je pred katoliškim shodom pritiskal na Ljubljance, naj udeležencev katoliškega shoda ne dajo ne hrane, ne sobe, ne postelje. Glasilo liberalnih učiteljev je onim gostilničarjem, ki niso hoteli ubogati komande, klicalo: »Kar vun s takimi tudi-liberalci! To so črvi, ki hrast glodajo.« Liberalno učiteljstvo je torej hotelo, da bi naš kmet v Ljubljani stradal! Z najnižjimi sredstvi je pritiskalo časopisje liberalnega učiteljstva na Ljubljance, da bi naše ljudstvo obsuli z najgršo surovostjo, z najgrš negotoljubnostjo. In potem hočejo ti ljudje od ljudskega zastopstva podpor?! Liberalno učiteljstvo naj se zahvali svojemu »Danu«, ako ljudstvo poplača »Danovo« impertinenco. Poleg tega je »Dan« tisti list, ki ni tako surovo napadal samo našega ljudstva, ampak se zaletel tudi v vsakega naprednjaka, ki hoče obdržati še dostojno obvevanje in nekoliko treznega ozira. Ljudje, ki iščejo, dasi so vzgojitelji (!), takih sredstev, zaslužijo za plačilo — skrajna kmetstva!

+ **Praktičen kmetovelec v deželnem kulturnem uradu.** Deželni odbor kranjski je že pred daljšim časom sklenil, namestiti v deželnem kulturnem uradu praktičnega kmetovalca, moža kmečkega stanu, ki je sam skušil kmečke žulje in skrbi. Pokazala se je nujna potreba za to, zlasti glede na vedno krepkeje razvijajočo se živinorejo, in deželni kulturni urad je bil zaprosil deželni odbor za tako moč. Deželni odbor je stališču deželnega kulturnega urada pritrdil soglasno in naprosil deželnega glavarja, naj išče sposobno moč za to važno mesto, in če

jo najde, predlaga imenovanje deželnemu odboru. Našla se je ta moč v osebi deželnega poslanca g. Fran Bartola v Sodražici. Na tozadevno vprašanje je izjavil g. Bartol svojo pripravljenost, sprejeti ponudeno mu mesto, nakar ga je deželni odbor imenoval s o g l a s n o, ob navzočnosti vseh deželnih odbornikov. G. Bartol je sposoben kakor nalašč za označeno mesto. Njegove vrline poznajo vsi njegovi tovariši v deželnem zboru. Uverjeni smo, da bodo vsi kmetovalci v deželi z veseljem pozdravili to imenovanje, ki je pomembno tudi radi tega, ker je deželni odbor prelomil z načelom, da so deželne službe samo za študirano gospodo. Samo ob sebi je pa umevno, da to ni prav liberalcem, ki kmetja sovražijo in zaničujejo. Zato zabavljajo po svojih umazanih listih in psujejo po stari navadi deželni odbor in zlasti še deželnega glavarja, ki jim je poseben trn v peti. Na Bartola pa zlivajo gnojnico zlasti radi tega, ker je imel nesrečo in je v družbi liberalnih kompanjonov zgubil svoje premoženje. Liberalci se načeloma zmerom grdo obnašajo. Najrjeje je pa, komu predbacivati nesrečo. Deželni odbor pa seveda pri nastavitvi uradnikov ne vprašuje, koliko ima v žepu, temveč kaj da ima v glavi. Drugače bi moral skoraj vse svoje uradnike odsloviti, ki nimajo nič drugega kot svojo plačo. — Bartol je pošten in razumen mož, izvrsten poznavalec našega kmetijstva in zlasti živinoreje. Zato si mora dežela le čestitati, da si je pridobila njegovo moč za kmetijstvo cele dežele. — G. Bartol nastopi svojo službo te dni. Odložil je županstvo dne 27. t. m. Svoj deželni mandat še obdrži do prihodnjih volitev na izrečno željo strankinega vodstva, da ne bo za kratko dobo dopolnilne volitve, ko so itak splošne volitve pred durmi. Kajti meseca marca 1914 poteče volilna doba sedanjega deželnega zbora.

+ **V spomin na katoliški shod** se prodajajo krasne velike podobe Brezmaže s posvetilnim besedilom, dalje umetniške razglednice in spominski znaki v naslednjih trgovinah: Ljubljana: Katoliška bukvarna, Prodajalna katol. tisk. društva, trafikar Soukal (Pred škofijo); Kranj: Knjigar na Ilirija Nvo mesto; I. Krajec nasl.; Celje: Goričar & Leskovšek; Maribor: Tiskarna sv. Cirila; Celovec: Prodajalna S. K. S. Z. (hotel Trabesinger); Gorica: Prodajalna Katol. tisk. društva; Trst: Prodajalna Katol. tisk. društva (ulica G. Rossini). Naročajo se omenjeni spominski znaki tudi v Osrednji pisarni za katoliški shod v Ljubljani, Ljudski dom. Slovenci, segajte pridno po označenih podobah, spominskih znakih in razglednicah, da boste imeli trajen spomin na sijajno uspeši slovensko-hrvaški katoliški shod. Posebno priporočamo krasne razglednice »Združitev Hrvatske in Slovenije« ob priliki hrvaško-slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani. Vsak zaveden Slovenec in Hrvat naj bi odslej rabil le te razglednice!

+ **Preč. gg. župnike** čistih župnij, kjer so darovali slamo, prosil pripravljani odbor, da nam takoj pošljejo število darovalcev, da lahko potem dopišlje obljubljene podobe.

— **Slovenske trobojnice so trgali.** Liberalna strast je prekipela tako daleč, da so v Vodmatu povodom katoliškega shoda od liberalnega časopisja nahujskani zlikovci trgali slovenske zastave s hiš. »Dan« hoče ta sad liberalne omike po svoje prikrivati. Z ozirom na to smo dobili naslednjo izjavo: Odgovor »Danu« štef. 601 pod notico Moste. Dopisnik piše, da so pobrali zastave v Vodmatu pri g. Gerbajsu, resnice pa ni hotel pisati, da so mu tudi drevesca poškodovali ter da so pri g. Jerasu vrgli zastavo iz strehe, jo raztrgali ter kamnali celo hišo, kakor kaki cestni tolovaji. Tudi so šli dalje ter vrgli zastavo pri g. Celarcu s hiše in zopet pokazali, kakšni liberalni junaki so, da zmojo tudi zastave trgati. Dalje piše »Dan«, da so to gotovo sorili zlikovci naše stranke. Če je »Danu« znano, da so res to storili zlikovci naše stranke, z imenom na dan in dobi sto kron nagrade. Sedaj pa le na noge, junaki! — Ivan Garbajš l. r. — Ivana Sever l. r. — Frančiška Jeras l. r. — Tako ta izjava. Mj pa vemo, da so bili trije liberalci, katerim so že na sledu.

+ **»Slov. Narod« in koroški Slovencei.** »Mir« piše: »Slov. Narod je povodom katoliškega shoda v Ljubljani poročal, da je liberalce silno mikalo, da bi pozdravljali skupino koroških Slovencev v manifestacijskem sprevodu, toda, pravi, ni smelo biti. Strankarska strast in sovraštvo sta pri »Slov. Narodu« torej večja kakor ljubezen do koroških Slovencev!

+ **Uradno zaštopstvo c. kr. centralne komisije za varstvo spomenikov**

sep reseli s 1. septembrom t. l. na Miklošičevo cesto št. 18, II. Uradne ure ostanejo kot dosedaj (v kolikor nima zastopnik na deželi opraviti) vsak dan od 9. do 12. in od 1. do 3. ure.

+ **Častno občanstvo.** Isti dan kot dr. Lampetu se je tudi dež. glavarju dr. Iv. Susteršiču in dr. poslancu Evg. Jarcu izročila diploma častnega občanstva mesta Škofja Loka. Oba gospoda sta, zahvaljujoč se, zagotovila nadaljnjo naklonjenost Škofji Loki.

+ **Izpremembe v finančni straži.** Prestavljeni so pazniki: Jakob Čokan iz Ljubljane 1. v Kočevje, Ivan Torčkar iz Mengša v Ljubljano 2., Alfonz Pagon iz Ljubljane 2. v Mengeš, Fr. Rožanc iz Idrije v Črnomelj in Leopold Erjavec iz Črnomlja v Idrijo. Novosprejeti paznik Ivan Pangerc je prideljen oddelku Ljubljana 1.

+ **Izpremembe v finančni službi.** Imenovani so: Davčna oficijala Ivan Stabelj in Fran Starin za davčna upravitelja v IX. in davčni asistent Jožef Bekš za davčnega oficijala v X. činovnem razredu; dalje davčni praktikanti Oto Stoček, Matevž Habe, Ivan Mešek, Andrej Hutter, Ivan Jerab, Alfred Biber, Jožef Starc in Osvald Žizkovsky za provizorične davčne asistente. Rač. praktikant Frajč Papež je imenovan za računskega asistenta in carinski praktikant Ivan Verbič za prov. carinskega asistenta. Finančni svetnik dr. Viljem Kreft je iz Kočevja prestavljen k c. kr. davčni upravi v Ljubljano, davčni praktikant Egon Gregorič pa iz Mokronoga v Kranjsko goro. Davčni asistent Franc Kadunc v Kočevju je začasno vpokojen.

— **Volitve v inženirsko zbornico.** V včerajšnji seji inženirske zbornice v Trstu se je naznanil uspeh volitev dne 6. t. m., in sicer: Iz italijanske sekcije so izvoljeni: Izidor Piani, Luigi Orzan, Luigi Mazorana, Jakob Zamattio in Georg Maglich; iz slovenske sekcije Josip Skaberne in D. Gustinčič; iz nemške sekcije Ludovik Schistl in Adolf Wegerer. Predsedstvo se izvoli 6. oktobra.

— **Tir v karavanškem predoru** je deloma zelo potreben nujne poprave. Slučajno sem se vozil (ali po preračunjeni naklonitvi železniških organov ali v pomanjkanju boljših voz?) v zelo že izvoženem vagonu, da smo včasih, kadar smo privozili nad številne jame pod tračnicami, skakali, da bi se parkrat bili skoro iz klopij sesedli na tla voza. Iz obrazov vseh navzočih se je vsled tega bral velik nemir, ker v drugih predorih ni take vznemirjajoče vožnje. Naj bi se vrstice zadostovale, da se pravočasno poskrbi za varnost potnikov!

— **Ubeglega mlekarja** Iv. Ivančiča iz Dupljan so prijeli v Švici. Tirjana vsota za mleko znaša 2500 K. Upanje je, da mlekodajalci dobe polovico vsote plačano, ker za avgust higijenična mlekarja v Ljubljani še ni izplačala. Najbolj prizadet je Ivančičev sodrug Miklič.

— **Nova poštna nabiralnica.** Dne 16. avgusta t. l. je bila otvorjena v Dobovcu, politični okraj Krško, z razširjenim delokrogom nova poštna nabiralnica, ki ima na teden trikratno poštno zvezo s c. kr. poštanim uradom v Trbovljah.

— **Za prov. mornariškega učitelja** na c. kr. mornariški podčastniški šoli v Šebeniku je imenovan Ivan Kovač, začasni učitelj v Spodnji Šiški. Mornariški učitelji so uvrščeni v X. činovni razred z dolžnostmi in pravicami vadniških učiteljev. Najmanj eno leto morajo stanovati na šolski ladji in dobivajo ta čas namesto stanarine po 186 K mesečne stanovanjske doklade.

— **Kolera na Hrvaškem.** V Bošnjacijih so bili 27. t. m. trije novi slučajji, 28. avgusta pa samo eden. Bošnjaci so še vedno vernirani z vojaki. V Lačaraku v mitroviškem okraju so zbolele štiri osebe na kolere sumljivih znakih, ena od njih je umrla.

— **Nova mestna mesnica v Zagrebu.** Ker vlada v obeh mestnih mesnicah v Zagrebu vsak dan silen naval, je mestna uprava sklenila otvoriti še eno mesnico, ki bo namenjena predvsem delavskim slojem; v njej se bo prodajalo meso druge vrste po jako nizkih cenah.

— **Samomor.** Iz Celovca poročajo: V sredo dopoldne se je ustrelil brezposelni odvetniški uradnik Franc Družovič. Krogljo si je pognal v senca in bil takoj mrtev. Star je bil 58 let. Vsled brezposelnosti se mu je omračil um in zato je izvršil samomor.

+ **Za vsakega:** Duševno delo zahteva dandanes vedro, mirno glavo, ki zaviši edino le od prave in dobre prebave! Kdor pozna muke, katere povzroči naval krvi v glavo in mora pri tem veliko delati z glavo, ta bo vedel ceniti

naravno Franc Jožefovo grenčico. Redna in pametna uporaba iste uredi prsto in zdravo kroženje krvi in povzdigne delovanje možganov na presenetljiv način. — Preizkuša na francoskih medicinskih akademijah in se dobi v lekarnah, drogerijah in v trgovinah mineralnih voda. Ravnateljstvo razposiljalnice Franc Jožefovih zdravilnih vrelcev v Budimpešti.

NAROČAJTE SE ŽE NAPREJ NA POROČILO O HRVAŠKO-SLOVENSKEM KATOLIŠKEM SHODU!

Udeležencem katoliškega shoda in vsem, ki jim je pri srcu prospelj katoliške misli, priporočamo, da se že sedaj zglasijo kot naročniki na »Poročilo o katoliškem shodu«. — Poročilo bo za vsakega, ki se bavi s socialnim vprašanjem današnjega časa, velike važnosti; vsebinsko vrednost tega dela bodo dvignile tudi mnoge umetniške slike in bogata zunanja oprema. — Kdor si želi omissliti to poročilo, naj naznani to takoj ali najpozneje do 10. septembra Katoliški Bukvarni. — Udeleženci, ki se pravočasno zglasijo, bodo namreč dobili poročilo za zelo nizko subskripcijsko ceno.

IDRIJSKE NOVICE.

+ **Poziv idrijskemu občinstvu!** Le tošnje počitnice se vrše z geslom: dijaštvo sebi! »Osrednji vsedijski podporni odbor« v Ljubljani si je nadel nalogo prireditve po celom Slovenskem prireditve, kojih čisti dobiček je namenjen za dijaška podporna društva na Dunaju, v Pragi in v Gradcu. Beda našega slovenskega dijaštva je postala že neznosna, da, skoraj že pogubonona, da ne bi bilo v vseučiliških mestih dijaških podpornih društev, ki izpolnjujejo lepo in hvalevredno nalogo, pomagati slovenski akademični mladini na poti k njenemu cilju. Število dijaštva vedno bolj narašča, toda ne mmože se istočasno tudi dohodki podpornih društev. Zato je pričelo celokupno slovensko dijaštvo odločno akcijo za svoja podporna društva in povsod je našlo to delo odobravanje, posnemanje in uspeh. Upamo zatrdno, da tudi Idrija ne zaostane pri zbiranju prostovoljnega, pa tako potrebnega davka. Dne 6. in 7. septembra se bodo nabirali v našem mestu prispevki za omenjena društva. Apeliramo na slavno idrijsko občinstvo, da tudi topot pokaže svojo požrtvovalno naklonjenost do revnega slovenskega dijaštva.

TRŽIŠKE NOVICE.

+ **Dobrodelfno predstavo** priredi ženski odsek društva sv. Jožefa jutri v nedeljo, 31. t. m. ob pol osmih zvečer v spodnji društveni dvorani. Igrala se bode ljudska igra s petjem »Mala pevka«. Ker je čisti dobiček namenjen tukajšnji Vincencijevi družbi, je z ozirom na dobrodelni namen te predstave pričakovati obilne udeležbe.

Darovi za katoliški shod.

Neimenovan, Ljubljana, 100 K; dr. Val. Krisper, Ljubljana, 20 K; neimenovan, Ljubljana, 5 K; V. Wimmer 2 K; dr. Avg. Levčnik, Ljubljana, 5 K; cementna tovarna Dovje 50 K; kaplan Močnik 6 K; slovenski frančiškani iz Amerike 5 dolarjev; neimenovan uradnik iz Črnomlja 2 K; Janez Hornböck, Pliberk, 2 K; Franc Rež, Dervešavas, 4 K; Franc Renko, Ilirska Bistrica, 2 K; neimenovan, Ljubljana, 500 K; Anton Jebačin, umetni slikar, Ljubljana, 5 K; I. Šelih, župnik, Sv. Kungota, 5 K; Valentin Jerab, župni upravitelj, Sv. Martin v Istri, 3 K; prof. I. Osana, Ljubljana, 5 K; Helena Črne, Krško, 50 vin.; dr. F. K. Lukman, pref. bogoslovja, Maribor, 15 K; dr. Martin Mattek, kanonik, Maribor, 15 K; Karel Lachiner, Ljubljana, 2 K; Jos. Novak, Št. Vid nad Ljubljano, 5 K; dr. Janko Benedik, Bled, 5 K; I. Sbrizaj, Ljubljana, 5 K; Fran Klemenč, Medvode, 3 K; Uršula Wessner, Ljubljana, 5 K; Josip Pristov, župnik, Horjulj, 5 K; J. Schiffrer 2 K; Ivan Lazar 1 K; I. Schubert 1 K; neimenovan 2 K; I. Mayer, šolski nadzornik, Ljubljana, 5 K; Don Ante Glumac, Split, 5 K; Karolina Treo, Ljubljana, 10 K; gđč. I. Mikota 2 K; Janez Wieser, prošt, Podkarnos, 20 K; dr. Koren, kanonik, Ljubljana, 45 K; neimenovan, Ljubljana, 100 K; Fr. Hirti, Slivnica pri Mariboru, 2 K 6 vin.; dr. Jos. Dermastia, Ljubljana, 10 K.

× × ×

Vsi, ki ste občudovali velikanske prireditve katoliškega shoda, spomnite se z darovi velikih stroškov. Darove sprejema blagajnik profesor Anton Sušnik v Ljubljani.

Ljubljanske novice.

Na kanonično vizitacijo in bir-movanie se je danes odpeljal prevz. g. knezškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Povrne se šele prve dni oktobra. Na vrsti so dekanije: Trebnje, Žužembek, Kočevje.

Ij Dnevi katoliškega shoda so bili za Ljubljančane tudi dnevi, v katerih so lahko preiščevali o liberalnih generalih in njihovi vrednosti. »Dan« je napravil sodbo in zapisal v ponedeljek, da so liberalni generali »za nič«. Ta vtisek je bil pravzaprav splošen, bil je naravna posledica znane izjave naprednega vodstva, ki je komandiralo »preziranje« katoliškega shoda, pa je s to izjavo tako temeljito pogorelo. Vsi liberalni generali so prišli na razna okna spreved katoliškega shoda »prezirati«. Dr. Tavčar je spreved »prezirala« iz kavarnе »Evropa«, druge liberalne veličine iz hotela pri Maliču. Občinstvo je to videlo in napravilo svojo sodbo o izjavah naprednega vodstva. Liberalni voditelji so s parolo »preziranje« pogoreli. Kakor po navadi, je tudi topof liberalni žurnalisti svoje voditelje najbolj blamirali. »Narod« in »Dan« sta »prezirala« katoliški shod na ta način, da sta bila vsak dan polna člankov in notic o katoliškem shodu. Nič ne de, da so bile te notice produkt najnižkotejšega mišljenja — katoliški shod je bil tako velikansk, da se liberalni žurnalisti kljub paroli vodstva niso mogli proč obrniti in so svoje napravili. Ljubljančani, ki so na svoje oči videli manifestacije katoliškega shoda, bodo te produkte liberalnega »preziranja« lahko po pravici cenili in prišli do zaključka, da spadajo v resnejšo družbo.

Ij »Kdor izobesi zastavo, ta ni naš«, je klical liberalni učiteljski »Dan« ob katoliškem shodu. In zastave so prihajale na dan! Hišne posednike, ki ne mislijo z možgani »Danovimi«, »Danovih« groženj ni bilo nič strah. Vsi tisti, ki so izobesili zastave, po slovesnem izobčenju na »Danovem« papirju, ne morejo biti več v stranki »Danovih« surovosti. Tega »izobčenja« jim ni treba biti žal. Nas odkritosrčno veselijo, ako bo to izobčenje temeljito in trajno. Za dostojne ljudi ne more biti čast, če bi jih »Dan« prišteval med svoje in da pametnih ljudi v liberalni stranki ne morejo trpeti, so dokaz »Danove« besede na čelu te notice. Mi smo torej po »Danovi« izjavi svoje vrste v Ljubljani zelo pomnožili.

Ij Članice in člani Marijinih družb in drugo občinstvo naj si v izložbenih oknih Katoliške Bukvarne, prodajalne Kat. tisk. društva v Kopitarjevi ulici ali pa pri g. Šoukalu ogleda krasne umetniške velike podobe Brezmadežne s posvetilnim besedilom. V vsakem našem domu naj bi visele te podobe kot trajen spomin na zgodovinski hrvaško-slovenski katoliški shod v Ljubljani! Cena podobi 1 K.

Ij Iz pljuvalnika ljubljanskih liberalnih listov. Liberalne liste je že dolgo časa nekaj tlašalo. Čakali so samo prilike in ugodne prilike, da zmečejo iz sebe vse blato in gnoj, ki se jim je nabiral v njihovih ustih. Katoliški shod jim je seveda prišel prav kakor nalašč. Liberalci namreč nima miru, če s svojo umazano slino ne umaže poleg sebe še kakaga poštenega človeka. »Slovenski Narod« in »Dan« si že cel teden izmišljujeta umazane in gnjusne anekdote in prizore in jih podtikata udeležencem katoliškega shoda. »Slovenski Narod« zmerja ljubljanske gosti s »Čuki in pijanimi kristjani«. Iz »Orlov« norce brije, češ da so »jedli med sprevedom flzol in krompire«, prav, da je bilo že v »nedeljo vse pijano«, da so gotovi udeleženci prinesli s seboj »23 nabojev za samokrese na boj in streljanje«. Prav, da so se najeli od strani aranžerjev shoda »pijanji šnopsariji«, ki so upili »Živio«. Najbolj nesramno in naravnost gnjusno pa je, da je neki sprijeni lopov obesil iz tolerančne hiše neko zastavo v znak norčevanja in lopovščine. To se zdi »Slov. Narod« silno imenitno in piše tako nesramno, češ da so se »vlekli udeleženci pri belem dnevu v znano ulico,« kjer je bil vse dni velikanski naval in da gospodične niso delale še nikdar tako velikanskih kupčij, da so eden drugega čakali«. To pisanje je tako nesramno, tako podlo in tako satansko, da ga bodo slovenski liberalci zelo drago plačali. Tudi največji lopov bi ne mogel umazanejši in nesramnejši žaliti katoliškega shoda in gostov, ki so prišli v Ljubljano z lepim idealnim namenom na posvetovanje o sreči in blagru našega naroda. To svinjarijo liberalne inteligence si bomo zapomnili za vselej.

Ij Sokolska demonstracija. Ker se liberalni listi tako bahajo, kako sijajno je Ljubljana v nedeljo manifestirala za Sokola, tedaj naj o tem beležimo resnično poročilo očividca. Povodom pogreba Babiča so Sokoli zbornali nekaj Sokolov na konjih ter se postavili pred magistrat. Tam so počakali par minut in sami sebi klicali »Živio«, nato so šele nekateri Sokole pozdravljali. Tudi so imeli Sokoli najete fantine, ki so vpili kolikor so mogli. Ljudstvo je pa bilo precej apatično, tudi je bilo takrat okoli treh popoldne zelo malo ljudi na cesti, ker so bili vsi po cerkva. Policaji so prihiteli in nato so Sokoli odšli. Vsa stvar je trajala le par minut in je bila zelo klaverna. Ker se »Dan« baha, da so Sokole pozdravljali tudi bosanski frančiškani, četudi so vedeli, da so Sokoli, tedaj nas veselijo, da so frančiškani bolj olikani, kot ljubljanski liberalci, zato je predlagamo, naj se gredo liberalci učiti olike k bosanskim frančiškanom.

Ij Blamirani zagriženec. Ob priliki katoliškega shoda je prišel v neko tukajšnje brivnico »Orel«. Brivec mu je vljudno postregel. To pa menda ni bilo vseč nekemu liberalčku, ki je tudi sedel v brivnici. Liberalček ni vedel, kako bi nahnul »Orel«. Naposled je liberalček pričel svojega psa klicati za »čuka«. »Orel« ni nič reagiral, liberalček je pa dolgo psa klical za »čuka«. Ko je »Orel« brivcu plačal in se pripravil na odhod, je stopil k sitnemu liberalcu ter mu dejal: »Da ste neumni, se mi je zdelo, da ste pa tako neumni, da psa ne razločite od čuka, pa nisem vedel.« Vsi, ki so bili v brivnici, so se blamiranemu liberalnemu zagrižencu smejali.

Ij Dober svet. Slomškar nam piše: Kadar si bo Jaka Dimnik zopet ogledoval v kakem sprevedu vrste Slomškarjev, mu svetujemo, da natakne na nos največja očala, da bo vse videl. Še bolje pa bo, ako ga kdo postavi na stol, ker je mož tudi po postavi majhen. Sicer mu pa radi priznamo, da je velik in visok pedagog. Dočim drugi šolniki ponižno čepimo pod streho, štiri dimnik visoko iznad strehe.

Ij Tvrčka Kassowitz & Drug, Dunaj, napravila bode na nedeljo, dne 31. avgusta, in na ponedeljek, dne 1. septembra t. l., pri Fr. Stupica v Ljubljani, trgovini z železino in poljedelskimi stroji, Marija-Terezije cesta št. 1 (na dvorišču) za vsakega popolnoma neobvezno in brezplačno predavanje o avtogeničnem varjenju s pomočjo acetilen-ogljekisika, ter pri tej priliki demonstrirala neki novi patentovani prevozne acetilen-aparat za varjenje in prežigalce za material do 25 mm debelosti. Dalje bode imenovana tvrčka razkazovala tudi neki novi rezalni prežigalec, s katerim se zamorejo kovine do 100 mm gladko in hitro prerezati. Ker so te priprave nekaj posebnega in popolnoma nove ter dosedaj le malo poznane, se interesentje vabijo, da se udeležijo predavanja; zlasti se vabijo ključavničarji, kovači, industrijalna podjetja, mojstri itd. Na željo je tvrčka tudi pripravljena podati pouk o teh pripravah v lastnih obratih interesentov.

Ij Denarnica z večjo vsoto se je našla v veliki dvorani »Uniona« pri nedeljskem družabnem večeru. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi pri g. prof. A. Sušniku, Gregorčičeva ulica št. 11.

Ij Nogometna tekma Ilirija rezerva proti kombiniranemu moštvu Kranj-Radovljica bode jutri ob 3. uri popoldne na tivolskem travniku za dirkališčem, na kar še enkrat vse ljubitelje športa opozarjamo.

Ij Ljubljanski mesarji, ki prodajajo meso po prodajalnah vljudno naznanjajo slav. občinstvu mesta Ljubljane, da bodo goveje meso znižali s 1. septembrom 1913 sledeče: I. vrste do zdaj 2 K, zdaj pa 1 K 92 vin. II. vrste do zdaj 1 K 80 vin, zdaj pa 1 K 72 vin. III. vrste do zdaj 1 K 60 vin., zdaj pa 1 K 48 vin.

Zopet nesreča z možnarjem. V Gornjem Brgu pri Medvodah sta streljala z možnarjem Jožef Zlebnik in sin posestnika, vojak na dopustu, Jožef Bezlaž. Jožef Zlebnik iz Golega Brda je bil vinjen in je zato tako nerodno ravnal z možnarjem, da je ves naboj šel Bezlažu v levo nogo. Raničenega Bezlaža so pripeljali v dež. bolnico.

Ij V vrelo vodo je padla danes zjutraj tri leta stara hčerka gostilničarja »pod Lipo« v Mostah, Marija Nova k. Opekla se je nevarno.

ODKRITJA JAPONSKEGA DRŽAVNIKA.
London, 28. avgusta. »Manchester Guardian« priobčuje prevod memoir japonskega državnika Hayašija, ki so svoj čas začela izhajati v japonskih listih, a jih je japonska vlada ustavila. Hayaši pripoveduje med drugim v svojih spominih, da si je Nemčija nekoč prizadevala, da bi se sklenila japon-

sko-angleško-nemška zveza. Lord Salisbury je pa ta načrt odločno odklonil in tudi japonska vlada ga je odbila. Kasneje se je Hayašiju posrečilo skleniti angleško-japonski sporazum brez nemškega vpliva.

Zadnje vesti.
VPRAŠANJE KONKORDATA Z BALKANSKIMI DRŽAVAMI.
Rim, 30. avgusta. Z ozirom na različne komentare glede na prihod skadskega nadškofa Sereggija in barskega nadškofa Dobrečiča v Rim, češ, da ima slednji nalogo paralizirati akcijo prvega, se v vatikanskih krogih naglašuje, da je Vatikan cel čas balkanske krize sodil korektno politiko, čakajoč, da se položaj razjasni. Popolnoma jasno je, da bo Sv. Stolica za vse katolike na Balkanu zahtevala popolno versko svobodo. Zato mora Vatikan čuti mnenje vseh merodajnih faktorjev s katoliške stvari, predno si ustvari sodbo o celi stvari. Vatikan se bo dal voditi izključno od interesov katolicizma, ne ozira se na politiko. Ves kompleks teh vprašanj se v kratkem reši.

»REICHSPOST« GLEDE NEIZPRAZ-NJENJA ALBANIJE.
Dunaj, 30. avgusta. »Reichspost« objavlja senzacionalen članek pod naslovom »Čudni pojavi v Srbiji«, v katerem trdi, da se srbski poveljniki branijo zapustiti severno Albanijo z motivacijo, da so velesile v odrinskem vprašanju same pogazile londonski mir, vsled česar tudi Srbija ni več vezana na njegove sklepe. »Reichspost« meni, da tiči v tem nova nevarnost. Poučeni krogi pa sodijo, da Srbija severnoalbanske obmejne kraje na vsak način zapusti, ker ne želi nobene konflikta.

ODRINSKO VPRAŠANJE.
Sofija, 30. avgusta. Tu se javnost polagoma pripravlja na izgubo Odrina. Turčija zahteva mejo Enos-Svilen (Mustafa paša) in preti, da bo Bulgariji mir diktirala v Plovdivu, ako se ne uda. V turškem kabinetu vladajo baje nesoglasja.

DOIRAN SRBSKI.
Solun, 30. avgusta. Grške oblasti so izročile Doiran srbskim vojaškim in civilnim oblastem.

BULGARSKI POGOJI TURČIJI.
Sofija, 30. avgusta. »Večerna Posta«, ki je v zvezi z nekaterimi člani vlade, meni, da bi se Bulgarija mogla pogajati s Turčijo glede Odrina le, ako Turčija sklene z Bulgarijo ofenzivno in defenzivno zvezo proti Srbiji in Grčiji.

BORZA.
Dunaj, 30. avgusta. Borza je danes trdno poslovala.

NEMCI.
Dunaj, 30. avgusta. Načelnik nemško-nacionalne zveze Gross je danes konferiral z grofom Stürgkhom in mu izročil sklep zveze.

ARETACIJE V ZAGREBU.
Zagreb, 30. avgusta. Policija je aretirala tukaj absolventa čikaške univerze Ralpa Cummina, ki je pred nekaj časom došel v Zagreb, da se nauči hrvaškega jezika. Cummina so pa kmalu izpustili, ker se je pokazalo, da se mu ne more ničesar očitati. Pač pa je policija obdržala v zaporu nekega Petra Alinovića, ki je imel baje namen oditi v Sarajevo, da izvrši atentat prof prestolonasledniku. Za branitelja atentatorja Dojčiča je določen dr. Španič.

KRALIKOV SIN PONESREČIL.
Grader, 30. avgusta. Sin znanega katoliškega pesnika Richarda Kralika, akademik Otto, se je na »Bischofs-mütze« ponesrečil in obležal mrtev.

UMOR AVSTRIJSKEGA FUNKCIONARJA.
Frankobrod na Odr, 30. avgusta. Dognalo se je, da so tajnika newyorškega avstrijskega generalnega konzulata (glej na drugem mestu) umorili trije individui, ki so truplo najbrže stlačili v zaboj in je vrgli v vodo.

EKSPLOZIJA.
Curih, 30. avgusta. V tukajšnji predilnici se je zgodila eksplozija. Tovarna je porušena. Človeške žrtve ni nobene, ker so se vsi delavci nahajati pri zajtrku zunnj poslojaja.

Razne stvari.
Nova profesura slovanske filologije. Na vseučilišču v Leydnu je bila ravnokar ustanovljena redna profesura za balto-slovanske jezike. To je prva stolica slovanskega jezikoslovstva na Holandskem. Dozdaj sta predavala o niem zasebni docent J. H. Kern in ob

priložnosti germanist Uhlenbeck. Nova profesura je bila podeljena dosedanjemu vicebibliotekarju kralj. knjižnice v Hagu, dr. Nikolaju van Wijk. Van Wijk, učence Uhlenbecka, je študiral jezikoslovstvo na amsterdamskem vseučilišču, kjer je promoviral leta 1912. s spisom »Nominalni genitev singularis v indogermanščini in njegovo razmerje k nominativu«. Nato je študiral pri Leskien in Brugmannu pri Lipskem, pozneje v Moskvi in Krakovu. V svojih dosedanjih delih se je pečal večidel z nizozemščino. Slavistike se tiče poleg priložnostnih jezikoslovnih študij njegovo slovstveno delo o ruskem narodnem eposu, o Turgenjevu, Gogolu in ruskem narodnem značaju.

Kako se dela v Šleziji. Češka občina Zimrovica pri Opavi je prosila, da bi se njih enorazrednica, v katero hodi 126 otrok, razširila v dvorazrednico. Deželni šolski svet šlezijijski je pa prošnjo odbil z motivacijo, da bo letošnja jesen ustanovljena v Zimrovici zasedbna nemška šola, kamor se vpišejo otroci iz prenapolnjene češke šole.

V znamenju nemške »kulture«. V Bedrihovu na češko-moravski meji blizu Iglave je ustanovila pošumavska Narodna jednota šolo, ki ima biti to jesen otvorena. Ko so Nemci videli, da ne morejo otvoritve preprečiti, so se znesli nad šolskim poslopiem. Dne 24. t. m. so podrli plot ob vrtu, pa pobili šipe. — Nemci se kaj radi ponašajo s svojo kulturo, a njih dejanja pričajo o vsem prej kakor o kulturi.

Louis Leger je vrnil rumunski red. Profesor slovanskih literatur na College de France in znan prijatelj češkega naroda, Louis Leger, je vrnil rumunski red, s katerim je bil odlikovan pred več leti, češ, da ne more nositi redu z ozirom na obnašanje Rumunske v drugi balkanski vojski.

Nadškof grof Szepticki zbolel v Rimu. Iz Rima poročajo z dne 25. t. m., da je tam zbolel ukrajinski metropolit grof Szepticki. Stanje visokega cerkvenega dostojanstvenika je nevarno.

Novi polet iz Pariza v Peterburg. Z letališča pri Berlinu se poroča, da je francoski zrakoplovec Letort, odletel iz Pariza v soboto zjutraj, pristal na berlinskem letališču ob 2. uri 21 minut, a ob 3. uri 31 minu je odletel dalje v Peterburg.

Ne dražite čebel. Kakor se poroča listom, so v Hočnu na pruskem Poljskem trije otroci dražili čebele, na kar so jih te tako opikale, da so vsi trije umrli. Otroci so bili sami vzrok prezgodnje smrti, ker so čebele dražili.

Milijon vinarjev je zbral olomuški tovarnar Feliks Zweig za prehrano revnih židovskih dijakov. Ustanovi se poseben fond. Nabiral je vinarje tri in pol leta.

Svojo ženo na ulici zaklal je delavec Schweizer v Stuttgartu iz maščevanja, ker po ločitvi ni hotela več z njim skupaj stanovati.

Ciganski roparji. V zagrebški okolici sta cigana Gjuro in Milka Nikolić napadla služkinjo Ivko Lukiša in jo prisilila, da jima je izročila ves denar v znesku 120 K in srebrno uro. Ciganska roparja sta že pod ključem.

— Prepovedan časnik. V Pittsburgu izhajajoči periodični časopis »Hrvatski Glasnik« (»Croatian Herald«) je na temelju š 26. tisk. zak. prepovedan v vseh v državnem zboru zastopanih kraljestvih in deželah.

13letna zločinca. V Krakovu je policija zaprla dva 13letna fanta: Gustava Frye in Stanislava Banda, katerima so doslej dokazali že 13 drznih vlovov. Pri njima so našli veliko pokradenih dragocenosti v skupni vrednosti 20.000 kron. Mlada zločinca sta najraje obiskovala častniška stanovanja: najprve sta pozvonila, kakor da bi beralčila, ko se pa nihče ni oglašil, sta pa s ponarejenimi ključi odprla vrata in oplenila stanovanje. Plen sta prodajala starinarjem, izkupiček pa zapravila v tolerančnih hišah. Policija je zaprla tudi dve le malo starejši dekleti, ki sta vlomilcema pomagali.

O izpopolnitvi bolniške střeže v vojni se posvetujejo te dni v Gentu na posebnem mednarodnem shodu. V prvi seji so različni zdravniki poročali o svojih izkušnjah v zadnjih vojnah na Balkanu. Conrad iz Antwerpna, ki je bil vodja belgijskega oddelka »Rdečega križa« v Sofiji, je poudarjal nujno potrebo, da se vojaška sanitetna služba izpopolni ali celo nadomesti z »Rdečim križem«, kar bi bilo zlasti potrebno za armade majhnih držav. Govornik je omenil položaj pred Čataldžo, ko so neki večer enemu samemu vojaškemu zdravniku pripeljali 5000 ranjencev; enako brezupen je bil položaj pri Lozengradu, odkoder so ranjence s prvo zasilno obvezo prevažali na navadnih kmečkih vozih in je taka vožnja trajala po osem dni, predno so ranjenci dospeli v bolnišnice. Conrad je pripo-

ročal, naj bi vojaška saniteta opravljala službo le na fronti, v ozadju pa naj bi vso skrb za ranjence prevzel »Rdeči križ«. Ta predlog je zagovarjal tudi Lefort iz Lilla, ki je bil istotako na Balkanu in je povedal, da je šla Črna gora z enim samim vojaškim zdravnikom v vojno.

Izpred sodišča.

DEFRAVDANT SAJOVIC PRED POROTNIKI.

Na zatožni klopi sedi Ivan Sajovic, 22letni zasebni uradnik, pristojen v Senčur, zaradi hudodelstva poverebe.

Kakor znano, se je ustanovil koncem leta 1912. v Ljubljani odbor, katerega naloga je bila, izvršiti vsa pripravljana dela za romanje in Rim, ki se je vršilo od 7. do 18. aprila. Tega romanja se je udeležilo 644 oseb. Glavni del poslov tega pripravljalnega odbora je prevzel župnik in konzistorialni svetnik gosp. Janez Kalan. Ker pa zaradi drugih preobilnih poslov ni mogel tega dela sam zmagovati, si je vzjel v to svrhu kot pisarniško moč obdolženca Ivana Sajovica, ki je bil že itak pri njem v službi.

Poleg drugega dela je obdolženec sprejemal in vpisoval oglase udeležnikov romanja, vpisaval pošne pošiljave, imel je pa tudi pravico sprejemati vplačila od tistih romarjev, ki so osebno nosili denar v pisarno.

Za vožnjo I. razreda je bilo določeno 250 K, za II. razred 200 K in za III. razred 130 K. Ta od romarjev sprejeti denar je moral Sajovic sproti izročevati župniku Kalanu, katerega je potem ta oddal v romarski fond.

Obdolženec pa prizna, da je ves denar, katerega je v času odsotnosti pričel župnika Kalana, to je od Velike sobote zjutraj do Velikega ponedeljka zvečer osebno sprejel, poverebe. Kakor se je izkazalo po zaslišanju vseh romarjev, v kolikor jih je bilo možno izslediti in zaslišati, so vplačali ti zase, deloma pa tudi za druge romarje vsega skupaj znesek 2500 K v roke Ivana Sajovica. Kakor zatrjujejo priče, ni v tem oziru ne glede visokosti vplačanega zneska, ne glede dneva mogoča kaka pomota.

V noči od 24. na 25. maja t. l. je pa Sajovic izginil in z njim najmanj 2500 kron. Podal se je preko Italije v Švico, kjer je nekaj časa pod imeom dr. Miroslav Božič živel v Curihu. Ko so mu pa postala tla prevročna, se je vkrcal v Ameriko. Tam je pa bil na zahtevo ljubljanskega deželnega sodišča pri prihodu v New-York prijel in končno izročen v tusodne zapore. Sajovic je prvotno trdil, da je res navedena dva dneva sprejeti denar poverebe, da ga pa ni bilo več kakor 1820 K. Konečno se je vendar toliko udal, da ne vé, koliko je bilo poverebenega denarja, gotovo pa 2500 K.

Priča g. Kalan sicer trdi, da je približno zmanjkalo 6000 K, a za to ne more navesti nikakih konkretnih dokazov. Ni pa izključeno, da je več drugih udeležencev romanja ta dva dneva obdolžencu svoje prispevke plačalo, a se jih ni moglo zaradi neznanjih bivališč, vsled smrti in izselitve v Ameriko zaslišati. Priča g. Kalan meni, da je mogoče že preje, to je pred Velikonočno soboto, kaj od romarskega denarja prisvojil. To pa obdolženec odločno taj, potem drugih dokazov se pa to ni dalo dognati.

K razpravi je bilo povabljenih deset prič.

Obdolženec, katerega zagovarja dr. Vodušek, prizna, da je od denarja, ki so mu ga romarji na Veliko soboto in Velikonočni ponedeljek osebno izročili, poverebe samo 1820 K, ne pa kakor trdi obtožnica 2500 K.

Priča župnik Kalan pravi, da je obtožencu zaupal. Zaslišajo se nato priče, katere so na Velikonočno soboto plačale Sajovicu osebno: Marija Crnkovič 130 K, Marija Kalan zase in za Marijo Alič 320 K, Jožefa Stanovnik za štiri osebe 730 K, Ana Peše 130 K, Ivana Kos 130 K. Na Velikonočni ponedeljek od 10. do 11. ure pa so mu plačali Uršula Zontar 130 K, p. Matej Vidmar 400 K in Marija Zidan 130 K. Edino Marija Kalan ni prav gotova, ali je tudi zase plačala ravno na Veliko soboto. Nobena izmed prič ne more odločno povedati, ali je bil ravno Sajovic tisti, kateremu so denar izročile, toda imajo potrdila, podpisana od Sajovica.

Dež. praktikant Franc Pravhar je bil na Velikonočni terek popoldne s Sajovicem na sprehodu in zvečer v kavarni; velikih svot denarja ni zapazil pri njem; pri ločitvi se mu je zdel nekako čuden. Sajovic sam je zahteval, da se zasliši ta priča, da potrdi, da se je vedel Sajovic tisti večer nekako nenormalno. — Priča Pravhar potrjuje,

da je bil Sajovic ta večer malo čuden. Preberejo se še razna policijska poročila.

Državni pravdnik dr. Kaiser skrči obtožbo na znesek 2110 K, ker je pričla Smrtnik plačal že na cvetno soboto.

Porotnikom se stavi samo eno vprašanje, ali je Sajovic poverebe in si prisvojil gori naštete zneske v skupni svoti 2110 kron.

Državni pravdnik poudarja, da je slučaj čisto jasen. Denar je bil tuj. Obtoženec tudi priznava.

Zagovornik dr. Vodušek zanika, da bi bil slučaj tako jasen. Navadno poverebejalci poberejo večje svote iz namena, da bi dobro in razkošno živeli, Sajovic pa je stal tik pred poroko, živel dokazano trezno; kaj ga je Velikonočni terek tako nenadoma prijel, da je izginil? Pametnega razloga za ta nenadni beg ni mogoče najti. Na dnu cele stvari leži: otročarija. Sajovic je hotel malo po svetu pogledati, zločinskega naklepa pa ni bilo.

Po polurnem posvetovanju se razglasi pravorek porotnikov. Na stavljeno vprašanje so odgovorili z 8 »da« in 4 »ne« glasovi; pri »da« glasovih z izjemo, da od Marije Kalan ni prejel 330 kron, ampak samo 130 K, tedaj samo 1910 K. Sodni dvor je obsodil Sajovica na 10 mesecev ječe, v katero se všteje 45 dni preiskovalnega zapora, ker je moral čakati na poroto, po višini sedanje svote pa bi moral priti pred navaden senat. Sajovic mora romarskemu odboru povrniti svoto 1910 K. Obsojeni Sajovic je nastopil takoj kazen.

Balkanska Alzacija-Lotaringija.

Prof. A. Bezenšek.

Sofija, 24. avgusta.

Trajnega miru na Balkanu še vedno ne bode, ker je ta pogodba, ki se je v Bukareštu pod imenom »dogovor za mir« podpisala, nepravilna eni stranki — Bulgarom; a vzajemni odnošaji ostalih strank — Grkov, Srbov in Črnogorcev — tudi niso urejeni tako, da bi ne moglo priti kmalu do razprtij. In res, komaj je usahnilo črnilo na bukareškem zapisniku, že se prepirajo Srbi in Grki medseboj glede meje v južni Makedoniji, in Srbi nočejo privoliti Črnogorcem vsega, kar bi bilo po njihovem mnenju potrebno za gmotno razvitje Črne gore v bodočnosti. Med Črnogorci in Srbi pride vsled tega bržkone do arbitraže — razsodil bo menda ruski car. A med Grki in Srbi ni celó izključena vojna, posebno če se vprašanje glede dostopa k Egejskemu (ali kakor se imenuje med Balkanci — Belemu) morju ne reši ugodno za Srbe.

Kaj pa naj rečemo o Bulgariji? Sreča njej pač ni bila ugodna v poslednji, sicer celo nepotrebni vojni proti bivšim zaveznikom. Ona se naj tolaži z besedami starega dubrovniskega pesnika Gundulića:

Kolo od sreče u okolo
Vrtit će se neprestano:
Tko bio gore, eto i dole,
I tko dole — gore ustane.

In ustala bode Bulgarija iz lastnih moči! Narod je delaven, varčen, skromen in zmeren. S temi svojimi lastnostmi, kakor tudi v moralnem obziru lahko prekosí druge narode na Balkanu. Zato je imel prav najbolj ugledni bulgarski časopis »Mir«, kateri je po neugodnem sklepu miru za Bulgarijo tolašil široki krog svojih čitateljev s tem, da se naj nikar ne boje težkih posledic tega dejstva, kajti Bulgarija bode z resno voljo, s trudom in poštenostjo ter s svojimi moralnimi vrlinami po preteku let spet dosegla časten prostor — ako ne prvenstvo — med balkanskimi narodi.

V istini, bukareški mir je povzročil na Balkanu tragičen položaj za vse države, ki so ga podpisale. Tragika se je pokazala precej pri stiliziranju prvega članka v dogovoru. Predlagalo se je s strani rumunskih delegatov, naj se vpiše tam med drugim to, da se sklone mir v harmoniji med udeleženi državami. Proti izrazu »harmonija« so precej povzdignili svoj glas bulgarski delegati; zahtevali so, da bi takšna v diplomatičen akt vrinjena beseda ne odgovarjala resničnemu položaju. Konferenca jo je potem izpuščila, a polnomočniki balkanskih držav so na ta način sami priznali, da pogoj miru ne prinese Balkancem »harmonije« in srečne, mirne bodočnosti, ampak hitreje protivno od tega — neslogo, nesrečo in nemir.

Ruska in avstrijska diplomacija ste hoteli popraviti to pokvarjeno delo, a dosedaj se jima ni posrečilo. In tako ta diplomatični dokument še dandanes grozi onim, ki so ga sestavili, z nesrečnimi posledicami. On je ustvaril na

Balkanu novo Alzacijo in Lotaringijo — morebiti proti namenu udeležencev. Torej morajo sedaj sami avtorji bukareškega dogovora pričakovati, da o harmoniji med balkanskimi državami v bodočnosti ne more biti niti govora. Bilo je res mogoče ustanoviti na Balkanu pogoje za dobre sosedske razmere med bivšimi zavezniki, kateri bi se bili mogli že spatmetovati in v bodočnosti mirno razvijati. A tako se bodo pripravljali le za borbo, ostrili bodo orožje, ker drug drugemu ne zapajajo.

Balkanska Alzacija-Lotaringija bo predvsem povzročila, da se Bulgarija oborožuje od leta do leta v vedno večjem razmerju in da bodo zavladali v njej isti odnošaji, kakor so opazovali na Francoskem od leta 1871. do danes. Takšen oborožen mir še velike države težko prenašajo, kaj bode pa z malimi? — Ali bode imela Evropa kaj koristi od tega, ako si Balkanci stoje nasproti oboroženi od glave do petá? Ako uporabijo sredstva za vojne namene, a ne preostane kaj za produktivne svrhe itd. Kakšen izgled imajo potem industrialne države z ozirom na izvoz svojih proizvodov na Balkan?

Ako so srbski in grški državniki hoteli posnemati Bismarka, morali so si ga vzeti za primer ne iz leta 1871., ampak iz leta 1866. V poslednjem slučaju bi bili napravili Bulgarijo vsaj toliko zadovoljno s svojo usodo, kakor je bila Avstrija leta 1866. Saj posebno težavno ni bilo v Bukareštu doseči sporazum glede Kavale, Štipa, Kočan, Radovišta i. dr.

Potem bi bilo vsaj nekoliko desetletij mir na Balkanu. A tako se že zdaj začenja resno preudarjati, kaj bo z Makedonijo in z bulgarskim elementom, ki jo naseljuje.

Pravzaprav je Makedonija danes — kakor pripovedujejo učitelji, ki so zbežali po poslednji vojni od tam — cela puščava. Mesta in vasi so požgane ali opustošene, polja gola in prazna, gozdovi in vrti uničeni; prebivalci so ostali samo redki, ker je večina ubitih, ali pa so zbežali v Bulgarijo.

Kaj bi se naj s to tužno deželo storilo? — O tem premišljujejo sedaj ne samo Srbi in Grki, katerim po dogovoru večim delom pripada, nego tudi Bulgari, kateri so jo smatrali doslej za svojo »obljubljeno deželo«. Poslednji so danes razdeljeni glede Makedonije in njene bodočnosti na dve stranki: ena misli, da se presele še ostali Bulgari iz Makedonije v nove pokrajine, katere so pripadle Bulgariji in ki so istotako poluprazne; druga stranka pa misli, naj se nasele tam spet vsi begunci in sploh vsi Makedonci, živeči dosedaj v Bulgariji, tako da popolnijo vrzeli, nastale vsled vojne in da sestavijo tam močno bulgarsko »gručo«, katera se bo mogla uspešno protiviti srbskemu in grškemu vplivu. Katero mnenje bo zmagalo, še sedaj ni mogoče presoditi.

Grki pa so tudi v skrbeh zaradi svojih rojakov, kateri ostanejo v pokrajinah, ki pripadejo sedaj Bulgariji. Svetujejo torej svojim, naj se izselijo v Makedonijo in sploh v grške pokrajine, ali pa vsaj na Turško, samo da ne ostanejo pod Bulgari. Ta grški nasvet se dá lahko izvesti, ker so grške armade uničile ali izgnale skoraj vse bulgarsko prebivalstvo iz Makedonije; tam bi bilo torej zanaprej prostora za grške preselnike.

Ako res Grki odidejo iz bulgarskih pokrajin, bi na njihovo mesto lahko

prišli makedonski preselniki, če bode sprejeto ono prvo mnenje glede kolonizacije novih pokrajin. Sicer se pa dá tudi z drugimi slovanskimi kolonijami kar ostane praznega popolniti, posebno če se vzame v poštev, da so oni kraji, kjer prebivajo Grki, skoraj najlepši, najrodovitnejši ali pa za trgovino jako pripravni.

Srbi se bodo tudi radi selili v one lepe in rodovitne kraje Makedonije, kateri so prazni ali bi se znali izprazniti.

Nekateri Kucovlahi pa se bodo kljub temu, da jim je po bukareškem dogovoru zajamčena verska in prosvetna svoboda, vendar raje preselili v Rumunijo, morebiti v novo Dobrudžo, ki je še bolj rodovitna kot oni kraji Makedonije, kjer oni sedaj prebivajo.

Da se bodo Turki še zanaprej selili, kakor so se pred vojno in med vojno, o tem ni dvoma.

Na ta način bo postalo na Balkanu celo preseljevanje narodov. A Makedonija bo ostala pri vsem tem balkanska Alzacija-Lotaringija, razen ako evropska diplomacija pri eventualni reviziji bukareškega dogovora popravi krivice, katere so se s tistim diplomatskim aktom storile onim, ki so smatrali Makedonijo za »obljubljeno deželo«.

Vsega sicer nikdo ne more doseči, česar si želi — ideali so nedosežni, a vsaj ako se deloma izpolnijo želje, se lahko pomiri s svojo usodo.

Balkanskim narodom je sploh želeli umerjenost in pravičnost. Grof Ignatijev je pred leti svetoval Bulgarom: potrpežljivost in modrost (patience et prudence). Pri tem pa naj Balkanci ne pozabijo resnice, katero vsebujejo zgoraj omenjeni stihii Gundulićevi:

Tko bio gore, eto dole,
I tko dole — gore ustane.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Bu dimpešta, 30. avgusta 1913.

Pšenica za oktober 1913	11:36
Pšenica za april 1914.	11:83
Rž za oktober 1913	8:63
Oves za oktober 1913	8:11
Koruza za september 1914	8:23
Koruza za april 1914	8:16
Koruza za maj 1914	7:42

SKNA in možno blago za gospode in gospe dobe zaslužni najboljše iz prvotne izvorne hiše 2300
= Prokop Skorkovský & sin =
ŠAMPOLLEC (Češko).
Velika izbira. — Vzerci na zahtevo franco. Na želje damo napraviti moške obleke tukaj.

Ovratnike za prečistilo duhovščino
priporočila **Josipina Podkrajšek**
Ljubljana, Čevljarska ulica šte. 2
— Naročila po pošti se izvrše točno. — 1537

„NISOL“ je in ostane slejkoprep nedosežen v presenečenem naravnem barvanju las in brade. Dobi se v svetli, rujavi in črni barvi, steklenica po K 2:50 v lekarnah, drogerijah in parfumerijah.
od **Bergmann & Co.**,
Tešin ob Labi 961

Gospodinjite najceneje

ako se poslužujete k pripravi Vašega zajutreka, malice ter večerje zrnati kavi podobnega »pravega :Franca: z kavim mlinčkom«.

In zakaj?

Ker »pravi :Frank«

poseduje blagovonjav okus, ki povzdiga vonjavo zrnate kave ter je pritem vendar najcenejši, ker je najizdatnejši kavini pri-datek.

Po svetu.

Poljska katoliška korespondenčna pisarna. Poljski katoličanje snujejo pri svojem tajništvu v Lvovu katoliško korespondenčno pisarno, ki ima za svoj cilj kazati na deskrutivno delovanje neprijateljskega tiska med katoliškim svetom, ga stopnjo za stopnjo pobijati in zavračati. Pisarna ima podajati informacije časnikom o delavnosti katoličanov in vseh elementih, ki so poljskemu narodnemu duhu nevarni. Zares važen korak, ki ima seznanjati svet z našim delom, programom in z našimi idejami, zakaj doslej smo bili stalno in sistematično ignorirani.

Slovaška gimnazija. Kakor poroča »Našinec«, je v Ogrskem Gradišču projektirana slovaška gimnazija. Na česko-slovaških konferencah v Luhačovicah je bilo v ta namen nabranih in napisanih 10.000 K.

Tudi posledica balkanske vojske. Praški list »Union« je prinesel dopis iz krogov trgovskih uslužbencev o nekaterih slučajih, v katerih dajejo lastniki trdk prednost ženskemu osebju zato, ker je moško osebje vedno klicano v ojaško službo, vsled česar trgovina trpi.

Avstrijski zrakoplov v Italiji zaplenjen. Avstrijski svobodni zrakoplov »Zeppelin«, na katerega so se vkrcale štiri osebe: prof. Lorenz s soprogo, inženjer Wagner z Dunaja in ces. svetnik Heigl, se je 26. t. m. zjutraj v Inomostu dvignil v zrak. Veter je balon zanesel čez furlanske alpe, nakar je balon pristal na polju pri Mortiglianu. Italijanske vojaške oblasti so zaplenile balon, fotografske priprave, zemljevide in drugo, potnike pa zaprle. Zunanji urad je takoj posredoval in so navedene Avstrijce že izpustili.

Policijska prireditve v Tropavi. Dne 4. septembra letos se tu slovesno odpre policijska razstava raznih v to stroko spadajočih predmetov: corpora delicti i. dr. Razstavljeno bo zgodovinsko mučilno orodje. Vršila se bodo predavanja s slikami. Dne 5. septembra se priredi tudi razstava policijskih psov. Za časa razstave se v Tropavi vrši deveti državnopolijski kongres.

Pet delavcev je utonilo v Ledi; delali so most v Leeru in se o prostem času v čolnu vozili po reki, čoln se je prevrnil in vseh pet je utonilo.

Očeta ustrelil je v občini Brank na Nemškem rudar Godosky, nato pa pobegnil.

Ukradeni briljanti. Pariški trgovec z dragulji Rappaport je javil bruseljski policiji, da mu je bilo na potu iz Pariza v Bruselj ukradenih briljantov v vrednosti 25.000 frankov.

Roparji ustrelili redarja. V noči na 27. t. m. so neznani roparji hoteli vlomiti v vilo berlinskega župana. Pri tem jih je presenetil policaj Wesel in jih začel preganjati. Roparji so potegnili revolverje in Wesela ustrelili. Zločinci so ušli.

Nemška princeznja v nevarnosti. Iz Poznanja se poroča, da so se včeraj tik pred odhodom k slavnostim splašili konji dvorne kočije in z vso silo zadeli v dvorni avtomobil, v katerem je sedela princeznja Avgusta Viljema. Priskočil ji je na pomoč prestolonaslednik in preprečil nadaljnjo nesrečo.

Glasba.

Cerkveni glasbenik. 1913. 7. in 8. številka. — Vsebina lista: Zgodovinski razvoj slovenske cerkvene pesmi (ravnatelj dr. Josip Mantuan). Cerkevno ljudsko petje in petje v šoli (učitelj Fr. Samec). Naše petje pri zadnjem romanju v Rim (dekan Mih. Arko). K pregledu cerkvene glasbe v ljubljanski škofiji. K seznamu organistov in orgel v ljubljanski škofiji. Prenovitev stolnih orgel v Zagrebu (S. P.). Dopisi: Stari trg pri Ložu, Repnje. Razne reči. Darovi. Popravek. Listnica uredništva. Začasen odgovor na »Vprašanje« v šestih številki »Cerkvenega Glasbenika«. — Vsebina glasbene priloge: Litanije B. Marije V. lauretanae, zlož. dr. P. Hartmann von An der Lan-Hochbrunn.

Haggard, Dekle z biseri. Povest iz Neronove dobe. K 2-20, vez. K 3-20. Katoliška Bukvarna.

Haggard je eden najslavnejših angleških pisateljev in njegova dela so prevedena v vse svetovne jezike. Obe povesti sta zajeti iz zgodovine dobe krščanstva in se odlikujeta po prekrasni vsebini, ki se bo vtisnila bralcu neizbrisno v spomin. Obe povesti sta polni dejanja iz življenja.

Reimmichl, Skrivnost najdenke. K —60, vez. K —90. Katol. Bukvarna.

Če pričneš čitati to povest, se zapopisi v njeno vsebino in je ne moreš prej odložiti, dokler je nisi prečital do konca.

Dolžan, Iz dnevnika malega porodneža. Ameriška humoreska. K 1-40, vez. K 2-30.

Kdor hoče ob knjigi preživeti par veselih brezskrbnih ur, naj si kupi to knjigo, ki je polna humorja.

Reimmichl, Črna žena. Zgodovinska povest. Cena K 1-40, vezana K 2. Povest. Katoliška Bukvarna.

Povest je zajeta iz najzanimivejše in najviharnejše dobe naše narodne zgodovine, namreč iz časa turških bojev in kmečkih uporov. Povest je vredna, da si jo nabavi vsaka slovenska hiša.

Bouget-Kalan, Razproka. Roman. Cena K 2—, vez. K 3—. Katoliška Bukvarna.

Bourget nam slika v tem krasnem romanu zvezo med domačo srečo in javnim zakonodajstvom, med dušnim mirom zasebnika in kulturnimi boji človeštva. Kdor bo prečital ta roman bo iz njega spoznal bolje kot iz najtemeljitejših razprav kako neobhodno je potreben cerkven in zakramentalen zakon.

Champol, mož Simone. Roman. Cena K 1-90, vez. K 3—. Katoliška Bukvarna.

Dejanje tega psihološkega romana je markantno in značaji ostro rezani. Kdor bo bral ta roman imel bo celo dejanje tako živo pred očmi, kakor če bi gledal zanimivo dramo uprizorjeno na odru.

Slenkiewicz, Skozi pustinje in puščavo. Roman iz Mahdijevih časov, K 2-80, vez. K 3-90. Katoliška Bukvarna. Svetovnoznan pisatelj nas v tem romanu povede širom Afrike in odgrinja pred nami s spretno roko vsa čudesa neznanih dežel. Roman je poln izredno zanimivih zapletov in prave čitatelje nase z nepremagljivo silo.

Haggard, Roža sveta. Povest iz dobe tretje križarske vojske. K 2-80, vez. K 3-90. Katoliška Bukvarna.

MATTONIJEV GISSHÜBLER naravna alkalična kislina najboljša dijetična in osvežujoča pijača preizkušena pri želodčnih in črevesnih katarh, obistnih in mehurnih boleznih, katero pripravljajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno podpiralno sredstvo pri karlovovarijskem in drugih kopaliških zdravljenjih in kot poznejše zdravilo po kopeljih 24 38 in trajno porabo. I (VI.)

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih Prospekti zastoni in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specializiranih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom. Zaloge pri Mihael Kastner-u, Peter Lassniku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd. Najbolj. kosm. zobotstvi sredstvo Seydlin izdelovatelj O. Seydl Ljubljana, Štritarjeva ulica 7

Automatična past za podgane K 4—, za miši K 2.40, ujame brez nadzorstva do 40 komadov v eni noči, ne zapuste nikakoga duha in se zopet same nastavijo. Past za ščurke »Eclipse«, ujamo na tisoče ščurkov v eni noči, a K 2.40. — Povsod najboljši uspehi. Razpošilja po povzetju J. Schüller, Dunaj III., Krieglberg, 6/II. 1188 Mnogo pohvalnih in priznanih pise. m

Radioaktivno termalno kopališče Toplice na Kranjskem. Sezija od 1. maja do 1. oktobra. Postaja dolenske železnice Straža—Toplice. Akrotov vrelec 38° C, ki daje nad 30.000 hl radioaktivne termalne vode na dan. Zdravljenje s pitjem in s kopanjem. Izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne kopelji. Elektroterapija in masaža. Ravnateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gostogozdnata okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno kopališka uprava. 976 66

Prva slovenska izdelovalnica mostnih, živinskih in drugih tehtnic za trgovino in obrt, stavbeno in umetno ključavnicearstvo IVAN REBEK CELJE, Poljska ulica 14 priporoča svoje tehtnice. — Ceniki na razpolago brezplačno in franko. 2163

Kemična tovarna Traiskirchen pri Dunaju LIEBLEIN & CO.

Cementna malta za beton, apnena malta : : postaneta vododržna le s

stearitom, zak. zav.

Najidealneje sredstvo za osuševanja vseh vrst, odstranitev vlage: dà vododržne facade in belega apna. — Malta z dodatkom stearita ima 50—100% več trdnote, kot vsak drug dodatek (uradno preizkušeno). — Edina prodaja: F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana. 1987

Nadležne kocine na obrazu in na rokah odstranjuje v petih minutah odstranjevalec kocin dr. H. Rixa zajamč. neškodljiv, gotov uspeh. Skatlja za K 4— za dostuje. Razpošilja na vse strani. Kos. dr. A. Rix, Laboratorij Dunaj IX, Berggasse 17 H. Zaloge v Ljubljani: Lekarna »pri zlatem Jelenu«, parfimerija A. Kaudič in drožerija »Adrija«.

Prodajam posestvo

pri okrajni cesti, 30 minut od postaje Štore pri Celju. K posestvu spada hiša z 2 sobama, kuhinja, tri obokane kleti, gospodarsko poslopje, hlev za svinje, vse novo, dva travnika, dve njivi, sadonosnik, brajde, zelo rodovitven vrt za zelenjavo, blizu 2 orala doraslega gozda. Kdor želi kupiti, naj se oglasi pri Juriju Esenko, Prožinska vas, pošta Štore. 2572

Umetni zavod za cerkveno slikanje J. HLAVKA slikar cerkvenih podob Praga Kral. Vinohrady Puchmajerjeva ul. št. 68. Priporočamo prečistiti duhovščini poznate slike svetnikov, altarne slike, križeva pota, pasijonske slike itd. na platnu, cinkasti pločevini itd., umetniško izvršene po ugodni ceni. Slike ali načrte pošiljam zastoni na ogled. Dopisuje se slovensko. 3502 Najboljša priporočila.

DIJAKI

se sprejmejo ceno na hrano in stanovanje pri boljši rodbini na zračnem in mirnem kraju. Vprašati je v Kopatiški ulici št. 12. 2483

Specialna modna in športna trgovina za gospode in dečke J. KETTE, Ljubljana, Franca Jožeta cesta št. 3. (Illustration of various clothing items like hats, shirts, trousers, and accessories.)

Izprašani optik Fr. P. Zajec, Ljubljana Stari trg št. 9 1135 1 Očala in ščipalniki natančno po zdravniških in znanstvenih predpisih. Velika zaloge toplomerov, barometrov, vsakovrstnih daljnogledov itd. itd. Moderno urejena delavnica z električnim obratom. Ceniki brezplačno!

1763 V gospodinjstvu 20 50% prihranka more doseči vsaka gospodinja, če rabi mesto surovega masla edino polnovredno nadomestilo Blaimschein-ov »Unikum«-margarin. »Unikum«-margarin se izdeluje iz najčistejše goveje zrnate maščobe z najfinejšo smetano ter se rumeni in peni kot navadno surovo maslo. Dobi se v vsakem mestu ali vsaki avstr. vasi, izvedo se pa prodajalne na vprašanje pri edinih izdelovalcih svetovne znamke Blaimschein-ovega »Unikum«-margarina, združitov. za margarini in maslo, Dunaj XIV.

Telefon šte. 16. Leta 1873. ustanovljena delniška družba Kranjska stavbinska družba v Ljubljani Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbnotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Priporočila se za stavbena dela vsake vrste. Telefon šte. 16.

I. C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna,
529 platna ter
manufakturnega blaga.

Manufakturna trgovina
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ul.

VRTNAR

popolnoma zmožen v sadjarski in zelenjadni stroki, se išče. Vstop takoj. — Ponudbe na oskrbništvu graščine, Impolca, p. Radna pri Sevnici. 2582

Sanatorium Emona v Ljubljani, Komenskega ulica 4. Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lestek in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dož. boln.

Zavolj izvanredne dobrote povsod dobro znana stara 2595

VINA

dobijo se še v kleti
Ivana Malus, posestnika
na Bizeljskem, Štajersko.

Kuharica

ki zna res kuhati, se sprejme. Mesečna plača 30 kron, družina majhna brez otrok, perica pride posebej v hišo. Ponudbe pod „Dr. H. Domžale“. 2594

Ustanovljena 1892 Ustanovljena 1892

Fr. Hopf

sodno zapriseženi izvedenec v Ljubljani
Šelenburgova ulica št. 6

prva največja in najstarejša trgovina
glasovirjev in godbenega orodja

Glasovirji, pi-
anini, harmo-
niji (amerik.)
najbolj slovitih
tvrdk: Stelz-
hammer,
Rössler, Czerny
& Hofmann,
Hörigl in edino
zastopstvo
dvorne tvrdke
Förster.

Posojevalnica. Plačila na obroke.
Najnižje cene. 333 1

Išče se poštena in večša 2564

kuharica

Vstop takoj ali v kratkem. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod „poštena 2564“.

Drva

mehka in trda, (suha); radi pomanjkanja prostora znižane cene. Dostavijo se na zahtevanje tudi na dom. Parna žaga SCAGNETTI. za skladiščem državnega kolodvora. - - - 245

PAZITE na tu označene prve in najboljše dvorne tovarne: Bösendorfer, Hözl & Heitzman (neprekosljivi pianini z Lexoffovo mehaniko) Rudolf (ne zamenjajte z Anton) Stelzhammer (najboljši krilni klavirji amer. sistema), Bratje Šingl, Czapka, Laub. & Gloss (veliki 7 1/4 okt. konc. pianini), Hörigel (amer. harmoniji od 90 K naprej). Vzlic vsem poizkusom ne dobe od tu omenjenih najboljših tvornic nobenega klavirja zavisti bledi trgovci, ki se drznejo slepiti javnost o „dobrem blagu“ dasi niti jednega pomembnega fabrikata nimajo v zalogi, kar se blagovolite osebno prepricati. Kot glavni zastopnik gorenj. najboljših tvornic opozarjam, da imam izključno jedino le jaz vedno 20—30 teh fabrikatov na izbiro. Svarim pred nakupom event. falzifikatov in navideznega popelna. Prodajam po tovarniških cenah z znatnimi popusti in tudi na obroke od K 15— naprej brez zadatja in 10 letno postavno garancijo. — Uglasevanje in popravila strokovno solidno in ceno. Zamenja naj- učitelj Glash. Matice ugodnejša. **Alfonz Breznik**, in zapriseženi strokovnjak c. kr. deželnega sodišča, Ljubljana, Kongresni trg št. 15. (Zvezda, nasproti nunske cerkve.) — Največja trgovina in izposojevalnica klavirjev, vsega glasbenega orodja strun, in muzikalij na jugu Avstrije. 907

Pozor! Pozor! Drože — Presgerm.

Ujjudno naznanjam vsem pekovskim mojstrom in trgovcem, da sem povečal svojo znano tovarno za drože in isto s parnim strojem uredil, ter mi je zato mogoče postreči brez konkurence po najnižjih cenah in z najboljšim blagom.

Cene po dogovoru, večja naročila imajo še za celo leto popust. — Naročila od 4 kg pošiljam franco. Pričakuje cenjenih naročil, beležim z odličnim spoštovanjem 3955

Maks Zaloker Prva ljublj. tovarna drož v lastni hiši
Krakovski nasip št. 26.

Stolpne ure

izdeluje RICHARD LIEBING, zapriseženi veščak in cenilec c. kr. trgovskega sodišča dunajskega na Dunaju XIII/10, Speisingerstrasse 66, za cerkve, mestne hiše, graščine, vojašnice, šole, tovarne itd. v najnovejši najboljši konstrukciji in solidni izvršitvi. Gradim tudi električna samo-navijanja pri novih kakor tudi pri obstoječih stolpnih urah ter izvršujem vsakovrstna popravila stolpnih ur. Cerkvam in občinam dobavim tudi na obroke. Proracunski brezplačno. Pri vprašanjih se žele povsem enostavne sklice in mere, na željo si pa tudi te preskrbim sam. 2519

E	s-Ka	Prvovrstna in	A
s-Ka		najboljša	dler
s-Ka		kolesa sedanosti.	dler
s-Ka			dler

Specialna trgovina s kolesi in deli
ANA GOREC, Ljubljana
Marije Terezije cesta 14 (Novi svet, nasproti Kolizeja).
Zahtevajte cenik. Rabljena kolesa od 25 K naprej. Izposojevanje koles. 2468

Josip Stupica

Jermerar

Ljubljana, Slomškova ulica

se priporoča slavnemu občinstvu v Ljubljani in na deželi za napravo vsakovrstnih **konjskih oprav**, raznovrstnih **vozov, kočij**, ter sploh vseh predmetov, ki spadajo v njegovo stroko. — Popravila se izvršujejo točno in dobro. — Cene zmerno nizke. 2468

Najhitrejša in najsigurnejša vožnja v

Ameriko

je z ekspresnimi cesarskimi brzoparniki: »Kaiser Wilhelm d. II.«, »Kaiser Wilhelm d. Gr.«, »Kronprinz Friedrich Wilhelm«, »George Washington«, »Columbus« itd. Vožnja 5—6 dni. Posebno opozarjam na novo vpeljane kajute (kabine) III. razreda. V teh je prostora za 2, 4 do 6 oseb; opremljene so čim najudobneje. Potniki dobivajo v posebnih jedilnih dvoranah ob pogrjenih mizah izborna hrana. Na razpolago imajo poleg družabnih in kadilnih salonov tudi posebni šetalni krov, kopelji itd. Na krovu jim igra vsak drugi dan godba. — Odhod potnikov iz Ljubljane vsak torek in četrtek. — Potnik, ki kupi pri meni vozni list, dobi v pristanišču brezplačno hrano in stanovanje! — Edino veljavno vozno listke za te parnike, kakor tudi za vse proge amer. železnice pri

Ed. Tavčar-ju v Ljubljani Kolodvorska ul. 35 (nasproti obveznane gostilne „Pri Starem Tislerju“) — Izdaja voznih listov tudi za proge: Baltimore, Filadelfija, Galveston, Kanada, Avstralija. Zabavna potovanja v Italijo, Egipt, na severni tečaj itd.

MARXOVÉ EMAIL

in glazure za tla izborne specialitete, ki se naglo suše in jih vsak lahko rabi.

Zaloga tovarne za lake
Ludvika Marxa
2131 pri tvrdni BRATA EBERL, LJUBLJANA. 11

F. K. KAISER, puškar
Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6.

Priporoča svojo največjo zalogo pušk in samokresov ter lovskih priprav. Avtomatične pištole: „Browning“, „Steyer“ itd. Najboljši topič „Salut“.

V zalogi ima vse potrebščine za ribji lov, v največji izbiri po najnižjih cenah. Poprava koles (bicikljev) ter njih deli. Popravila točno in ceno. Umetalni ogenj. C. kr. prodaja smodnika. Cenik zastoj in poštne prosto.

Prodajalniška oprava

(za špecerijsko trgovino)

skoro popolnoma nova, samo malo časa rabljena, se takoj proda. Natančneje pri Ant. Krisper, Ljubljana, Mestni trg 2087

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr. priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic. Vogal Marijin trg — So. Petra cesta. Dejniški kapital in reserve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Najkulantnejše izvrševanje **borznih naročil** na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. julija 1913. K 70.963.302.—, 31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 214.160.979.—.